

СРПСКО КОЛО

• ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА • ПИСАН ИЈЕКАВСКИМ ИЗГОВОРМ • ГОДИНА IX • БРОЈ 87 • АПРИЛ 2023. • БЕСПЛАТАН ПРИМЈЕРАК

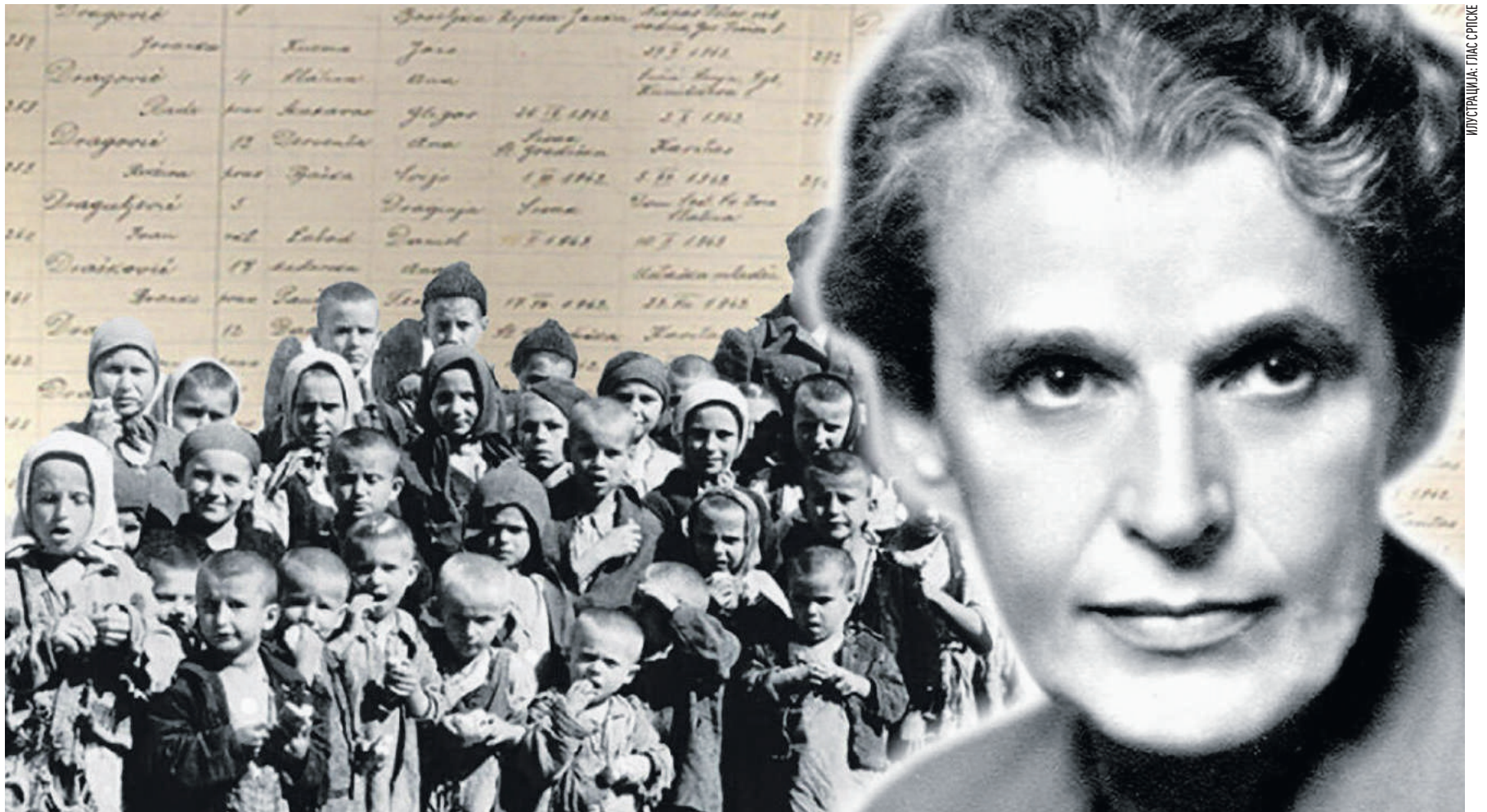

ОПОМИЊУЋЕ ОБРАЋАЊЕ АКАДЕМИКА ВАСИЛИЈА КРЕСТИЋА

ИДЕЈА О ГЕНОЦИДНОМ УНИШТАВАЊУ СРБА И СТВАРАЊУ ЧИСТЕ РИМОКАТОЛИЧКЕ ХРВАТСКЕ НАДЖИВЈЕЛА СВЕ ДРЖАВНЕ ОКВИРЕ И СИСТЕМЕ

ПРЕДСТАВЉЕНО ЈЕДНО ОД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ ОТКРИЋА У СРПСКОЈ ИСТОРИОГРАФИЈИ

Пронађен списак 5.800 дјеце које је спасила Диана Будисављевић!

ИЛУСТРАЦИЈА: ГЛАС СРПСКЕ

ОДЈЕЦИ ЈАСЕНОВЦА: САГЛАСНИ И СУКОБЉЕНИ НАРАТИВИ

Усвојена Прва београдска резолуција о геноциду у НДХ

ФОТО: МЕДИЈА ЦЕНТАР

РАЗОБЛИЧАВАЊЕ ПОЛИТИЧКИХ И МЕДИЈСКИХ ЛАЖИ О РАТУ У БиХ

ФОТО: РАЈАВАЈ.СМ

ДА ЛИ ЈЕ САРАЈЕВО БИО ОПКОЉЕН И БЛОКИРАН ГРАД?

ИДЕЈА О ГЕНОЦИДНОМ УНИШТАВАЊУ СРБА И СТВАРАЊУ ЧИСТЕ РИМОКАТОЛИЧКЕ ХРВАТСКЕ НАДЖИВЈЕЛА СВЕ ДРЖАВНЕ ОКВИРЕ И СИСТЕМЕ

ПРЕДСТАВЉЕНО ЈЕДНО ОД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ ОТКРИЋА У СРПСКОЈ ИСТОРИОГРАФИЈИ
Пронађен списак 5.800 дјеце које је спасила Диана Будисављевић!

Усвојена Прва београдска резолуција о геноциду у НДХ
ДА ЛИ ЈЕ САРАЈЕВО БИО ОПКОЉЕН И БЛОКИРАН ГРАД?

ЛИСТ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА

ЗА ИЗДАВАЧА:
Миодраг Линта

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:
Трифко Ђоровић

ЛЕКТОР:
Драгана Бокун

ВЕБ АДМИНИСТРАТОР:
Милисав Шапић

РЕДАКЦИЈА:
Драгана Бокун
Драгана Шиповац
Весна Пешић
Жељко Ђекић
Миле Шапић
Милан Гомирац

ФЕЉТОН:
др Милан Мицић

ЕНИГМАТИКА:
Милорад Мишо Живанић

САРАДНИЦИ:
Драган Башовић
Боро Ркман (Хрватска)

ПРАВНИ САВЈЕТИ:
Ратко Бубало
Шпиро Лазиница
Наташа Дробац

АДРЕСА:
Отона Жупанчича 14,
Нови Београд

ДОПИСНИШТВО:
Булевар ослобођења 26, Нови Сад

МЕЈЛ: srpskokolo@ssr.org.rs
ТЕЛЕФОН: 011/2270701
САЈТ: www.ssr.org.rs

ТИРАЖ: 6.000 примјерака

ПРИПРЕМА ЗА ШТАМПУ:
СТУДИО ХУМ, Барајево

ШТАМПА:
АПМ ПРИНТ, Београд

СРПСКО КОЛО је лист уписан у регистар медија под бројем NV000809 Месечно. - ISSN 2466-3476 COBISS.SR-ID 219818764

ИЗРАДУ ОВОГ БРОЈА ПОМОГЛИ СУ:
• Општина Аранђеловац
• Општина Владимирци
• Општина Петровац на Млави

НА ПИТАЊА ЧИТАЛАЦА СРПСКОГ КОЛА ОДГОВАРАЈУ ПРАВНИ СТРУЧЊАЦИ ХЦИТ

Препреке за откуп државних станова додијељених у најам у Републици Хрватској бившим носиоцима станарских права

Као члан породице бившег носиоца станарског права, добио сам у најам, са осталим члановима породице бившег носиоца станарског права и њихових брачних другова, још 2016. године, други замјенски државни стан, са могућношћу откупа истог. Након подношења захтјева за откуп тога стана, којег сам поднио 2017. године, добио сам позив Државног уреда за обнову и стамбено збрињавање Републике Хрватске да истом доставим потребну документацију за себе и све чланове мога породичног домаћинства (за мене, два моја брата, моју супругу и супругу мога брата) за које нам је додијељен замјенски државни стан у најам, у граду Шибенику, са могућношћу откупа истог. Поред моје личне документације, као и за сваког од мојих пет чланова породичног домаћинства, од мене је, као формалног носиоца права на откуп стана, затражено да доставим и увјерење о пребивалишту односно боравишту у стану који је предмет продаје – за све чланове моје породице. Поступајући по захтјеву Државног уреда, ја сам од надлежних органа у Републици Хрватској прибавио сву тражену документацију, осим увјерења о пребивалишту за моја два брата и моју снају (који су привремено запослени у иностранству). Моја браћа имају хрватско држављанство, а снаја је држављанка Републике Србије. Када су моја браћа и моја снаја затражили од Полицијске управе у Шибенику да им се, на основу уговора о најму стана у Шибенику (у којем су наведени као чланови мога породичног домаћинства у том стану у Шибенику који нам је додијељен у најам), затражили пријаву пребивалишта, односно боравишта на адреси тог стана, уз потврде о привременом запослењу у иностранству, Полицијска управа је одбила издавање тих потврда уз образложење да им се не могу издати та увјерења уколико не пребивају у том стану. Након достављања тог одговора Полицијске управе Шибеник, Државни уред за обнову и стамбено збрињавање, затражио је од мене да се јавим у његов Регионални уред у Книну и да затражим закључивање Анекса уговора о најму стана, у којем би као чланови мог поро-

ХУМАНИТАРНИ ЦЕНТАР ЗА ИНТЕГРАЦИЈУ И ТОЛЕРАНЦИЈУ
Војвођанских бригада 17, Нови Сад
телефон: 021/ 528 132, 021/ 520 030
мејл: office@hcit.rs; hcitns@gmail.com;
сајт: www.hcit.rs

- » Хуманитарни центар за интеграцију и толеранцију (ХЦИТ) пружа бесплатну правну помоћ избјеглицама у Новом Саду, Војвођанских бригада 17, сваке сриједице од 9 до 15 сати.
- » ХЦИТ, поред осталог, прибавља и документе за избјеглице из БиХ и Хрватске
- » Правна помоћ за лица која полажу права на некретнине у ФБиХ пружа се понедељком и сриједом од 14,30 до 17,30 и петком од 12 до 15 сати у просторијама ХЦИТ-а, соба 1.
- » Долазак можете пријавити на тел. 021/528132 или 021/520030

дичног домаћинства били искључени моја два брата и снаја, којима Полицијска управа није издала увјерења о пребивалишту односно боравишту на предметном стану у Шибенику.

• **Да ли је Полицијска управа у Шибенику поступила у складу са Законом о пребивалишту Републике Хрватске, када је одбила да изда увјерења о пребивалишту за моју браћу, који су хрватски држављани, а који су уз своје захтјеве за издавање тих потврда приложили потврде о свом привременом запослењу у иностранству, односно потврду о боравишту за моју снају, која са мојим братом такође борави и ради у иностранству?**

– Законом о пребивалишту Републике Хрватске (*Народне новине*, бр. 144/12, 158/13 и 114/22), прописано је у члану 2. став 4: „Боравиште се пријављује ако траје дуље од 3 мјесеца или је увјетовано остваривањем само појединих права и обвеза везаних за животне интересе (запослење, образовање, дуготрајно лијечење и друге интересе)”, у члану 3. став 5. и 6. „Ако особа напушта пребивалиште у трајању дуљем од годину дана ради привременог одласка изван Републике Хрватске у сврху образовања, обављања послова који нису трајног карактера и везани су за одређено временско раздобље, дуготрајно лијечење и других разлога дужна је то пријавити надлежном тијелу на чијем подручју има пријављено пребивалиште, непосредно или путем надлежне дипломатске мисије – конзуларног уреда Републике Хрватске у иностранству, уз прилагање одговарајуће документације о разлозима привременог одласка. Ако напуштање пребивалишта ра-

ди привременог одласка изван Републике Хрватске потраје дуже од пет година особа је дужна поновно пријавити одсутност из мјеста пребивалишта тијелима из ставка 5. овога чланка и пријаву обновљати након сваког даљњег протека раздобља од три године уз прилагање документације о разлозима борављења изван Републике Хрватске.” У члану 12. став 5. алинеја 1. прописано је: „Изнимно од ставка 1. овога чланка, надлежна полицијска управа неће донијети рјешење о одјави пребивалишта особа које су имале пријављено пребивалиште сукладно прописима важећим до ступања на снагу овога Закона ако су: – напустиле пребивалиште ради привременог одласка изван Републике Хрватске и о томе обавијестиле надлежно тијело у складу с одредбама чланка 3. ставака 5. и 6. овога Закона, те су о разлозима привременог одласка приложиле одговарајућу документацију.” Мишљења сам да је, на основу тих законских одредаби, Полицијска управа у Шибенику, вашој браћи, која су имала пребивалиште на подручју те Полицијске управе у Републици Хрватској и прије ступања на снагу тога Закона о пребивалишту, и који су уредно пријавили тој Полицијској управи свој привремени одлазак изван Републике Хрватске за вријеме њиховог привременог запослења у иностранству, та Полицијска управа морала издати увјерење о њиховом пребивалишту које гласи на адресу стана који им је уговором о најму додијељен у најам са осталим члановима породице, који су остварили право на најам тога стана са могућношћу откупа истог. Такође, сам мишљења да се вашој снаји, на основу доказа да је у браку са вашим братом,

требало издати увјерење о боравишту на наведеној адреси стана додијељеног у најам, јер је предметни стан додијељен у најам и њој са осталим члановима ваше породице.

• **Да ли због неиздавања наведених потврда од стране Полицијске управе у Шибенику, Државни уред има право да из права на стамбено збрињавање искључи моју браћу и снају и да ми без искључивања тих мојих чланова из права на стамбено збрињавање и сачињавање анекса уговора којим се они искључују из тога права, онемогући откуп тога државног стана?**

– Мишљења сам да Државни уред за обнову и стамбено збрињавање, због неиздавања увјерења о пребивалишту за вашу браћу односно увјерења о боравишту за вашу снају од стране наведене Полицијске управе, нема право да из тих разлога тражи од вас искључивање ваше браће и ваше снаје из уговора о најму стана и да вам тражи потписивање анекса уговора о најму, којим ћете те чланове вашег породичног домаћинства искључити из права на најам стана, како би вам тек након тога омогућио право на откуп тога стана додијељеног вам у најам за све чланове вашег породичног домаћинства. Напомињемо да нам се са истим проблемима јавио већи број особа којима је због истих разлога, као бившим носиоцима станарског права или чланова њихових породица у Републици Хрватској, којима су додијељени други замјенски државни станови у најам са могућношћу откупа, онемогућено право на откуп тих станова.

ЛИНТА ТРАЖИ ХИТАН САСТАНАК СА ПРЕМИЈЕРКОМ БРНАБИЋ

НАЋИ РЈЕШЕЊЕ ЗА СТАМБЕНО ПИТАЊЕ ЗА 383 ПРОГНАНИЧКЕ ПОРОДИЦЕ НА НОВОМ БЕОГРАДУ И У НАСЕЉУ ОВЧА

Поштована госпођо Брнабић,

Тражим од Вас да хитно примите на састанак представнике 383 прогнаничке породице са подручја Града Београда и мене с циљем да се коначно ријешу њихово стамбено питање.

Добро Вам је познато да су у питању прогнаничке породице за које је, на основу јавних позива из 2018. и 2019. године, одређено да се изграде 383 стана, односно 133 стана на Новом Београду и 250 станова у насељу Овча. Изградња 250 станова у Овчи је почела у другој половини прошле године и радови су одавно завршени. Ап-

солутно је неприхватљиво и несхватљиво да изградња 133 стана на Новом Београду није још ни започела, а прошло је скоро пет година од Јавног позива из 2018. године.

Тражим поново од Вас да Влада испуни праведне захтјеве прогнаничких породица: прво, да се из буџетске резерве хитно издвоје средства у висини седам милиона евра за изградњу 133 стана у Улици др Ивана Рибара на Новом Београду; друго, да Јединица за управљање пројектима (ЈУП) или друга институција распише јавну набавку и да се изабере извођач радова; треће, да Град Београд коначно објави финалну листу 383 прогнаничке породице које су

добиле станове и да се 250 прогнаничких породица усели у станове у насељу Овча.

Прогнаничке породице су на ивици живота и на измаку снага. Осјећају се понижено, огорчено и разочарано због неодговорног односа надлежних институција према њиховом горућем проблему. Због великог пораста цијене кирије везано за изнајмљивање станова наведене и многе друге породице се налазе у неиздрживој egzистенцијалној ситуацији.

С поштовањем,

**ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА
И НАРОДНИ ПОСЛАНИК
МИОДРАГ ЛИНТА**

12.000 ПРОГНАНИЧКИХ ПОРОДИЦА ОЧЕКУЈЕ ИСПУЊЕЊЕ ОБЕЋАЊА

Поштована госпођо Брнабић,

Тражим од Вас да хитно примите на састанак чланове Одбора за рјешавање стамбеног питања прогнаничких Срба из Хрватске и Федерације БиХ и мене с циљем да се коначно ријешу стамбено питање око 12.000 прогнаничких породица из Хрватске и Федерације БиХ које су подстанари или живе у нељудским условима.

Прогнаничке породице су очајне и на измаку снага. Осјећају се понижено, огорчено и разочарано због неодговорног односа надлежних институција према њиховом горућем проблему који траје између 28 и 32 године тј. откако су прогнани из својих станова и кућа. Због великог пораста цијене кирије везано за изнајмљивање станова прогнаничке породице се налазе у немогућој egzистенцијалној ситуацији.

Добро Вам је познато да је Србија 2012. године започела реализацију Регионалног стамбеног програма чији је циљ био да се у наредних пет година ријешу стамбено пи-

» Детаљ са прошлогодишњег састанка у Влади Србије

тање свих прогнаничких породица из Хрватске и Федерације БиХ. Наведени програм се реализовао недопустиво споро и неодговорно од стране надлежних институција. Због тога је око 12.000 прогнаничких породица остало стамбено неријешено.

Подсјећам Вас да сте делегацију Одбора и мене примили на састанак у Влади 11. марта прошле године. На састанку сте по-

казали пуно разумијевање и јасно рекли да Влада има обавезу да свим прогнаничким породицама обезбједи кров над главом и да новац није проблем. Прошло је више од годину дана од наведеног састанка а градови и општине још увијек нису предložили локације за изградњу станова нити су обезбједила средства у буџету.

Тражим да Влада у што краћем вре-

менском року званично затражи од Града Београда, Града Новог Сада и низа других локалних самоуправа да предложе локације за изградњу станова за прогнаничке породице, а Влада да обезбједи средства за изградњу. Такође, тражим да Влада обезбједи довољна средства за друге видове рјешавања стамбеног питања прогнаничких породица тј. за грађевински материјал, сеоска имања и монтажне куће.

Нажалост, у децембру прошле године није прихваћен мој захтјев да се у буџету за 2023. годину обезбједи средства у висини најмање шест милијарди динара (око 50 милиона евра) за рјешавање стамбеног питања прогнаничких породица, као и 780 милиона динара (око 6.5 милиона евра) за изградњу 133 прогнаничка стана у Улици др Ивана Рибара на Новом Београду у складу са Јавним позивом из 2018. године.

С поштовањем,

**ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА
И НАРОДНИ ПОСЛАНИК
МИОДРАГ ЛИНТА**

Град Ниш да омогући да 26 прогнаничких породица потпишу уговоре о купопродаји станова

Поштована госпођо Сошировски,

Желим да Вас подсетим да је августа 2021. године 75 прогнаничких породица добило кључеве станова у насељу Бранко Бјеговић у Нишу. Од тог броја 60 породица има право откупа станова по Закону о избјеглицама а 15 породица су у систему социјалног становања у заштићеним условима. Комисија Града Ниша је донијела одлуку да 26 прогнаничких породица има право на откуп станова, а 27 прогнаничких породица нема то право. Дана 30. марта упутио сам Вам писмо са молбом да Градско вијеће донесе праведну одлуку да и наведених 27 прогнаничких породица исто добије право на откуп станова.

У претходном периоду обратило ми се за помоћ и 26 прогнаничких породица које имају право на откуп

станова али још увијек нису са Градом Нишом потписале уговоре о купопродаји. Прогнаничке породице су оправдано незадовољне јер су право на откуп својих станова стекле још у мају прошле године тј. када је истекао шестомјесечни закуп. Наиме, у Закону о избјеглицама и миграцијама јасно стоји да породице након уселења у станове потписују уговоре о закупу на шест мјесеци и да након истека наведеног рока стичу право да потпишу уговоре о купопродаји станова са надлежном локалном самоуправом.

Прогнаничке породице су у фебруару прошле године добиле Обавјештење којим су позване да најкасније 30 дана прије истека уговора о закупу (април 2022. године) Градској управи за имовину и одрживи развој поднесу захтјев за закључење уговора

о купопродаји непокретности, као и двије овјерене изјаве. Свих 26 прогнаничких породица су Градској управи за имовину и одрживи развој предале попуњен образац и двије изјаве.

Желим да Вас замолим да Град Ниш у што краћем временском року склопи уговоре о купопродаји станова са 26 прогнаничких породица које су то право стекле прије скоро годину дана. Такође, свакој прогнаничкој породици у откупну цијену треба да се урачуна плаћена закупнина након истека шестомјесечног уговора о закупу.

У прилогу шаљем списак имена и презимена 26 прогнаничких породица, и бројеве њихових станова, које су ми се обратиле за помоћ.

С поштовањем,

**ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА
ИЗ РЕГИОНА И НАРОДНИ ПОСЛАНИК
МИОДРАГ ЛИНТА**

АПЕЛ ГРАДОНАЧЕЛНИКУ СУБОТИЦЕ: ПРОГНАНИЧКЕ ПОРОДИЦЕ ДА ПЛАЋАЈУ ЦИЈЕНУ СТРУЈЕ КАО И ОСТАЛИ ГРАЂАНИ

Поштовани господине Бакићу,

Обратило ми се 11 прогнаничких породица које су се у децембру прошле године уселиле у своје станове у згради у Улици Иве Сењанина. Наведене породице имају оправдане примједбе на висину рачуна за електричну енергију.

Прогнаничке породице током трајања закупа плаћају комерцијалну цијену струје која је три пута скупља од гарантоване цијене струје коју плаћају остали грађани. Надлежна служба Секретаријата за имовинско-правне послове шаље породицама рачуне за струју за јануар и фебруар који су обрачунати по индустријској цијени струје. Појединим породицама рачуни су стигли 20. априла, а осталима још нису. Желим да Вас замолим да Град Суботица преузме обавезу и прогнаничким породицама изда нове рачуне у складу са реалном потрошњом односно по гарантованој цијени струје која важи за домаћинства. На тај начин прогнаничке породице ће бити изједначене у правима са осталим грађанима. У прилогу шаљем списак 11 прогнаничких породица са бројевима њихових станова.

С поштовањем,

**ПРЕДСЈЕДНИК САВЕЗА СРБА
ИЗ РЕГИОНА И НАРОДНИ ПОСЛАНИК
МИОДРАГ ЛИНТА**

ОПОМИЊУЋЕ ИЗЛАГАЊЕ АКАДЕМИКА ВАСИЛИЈА КРЕСТИЋА

Идеја о геноцидном уништавању Срба и стварању чисте римокатоличке Хрватске надживјела све државне оквири и системе

● Академик др Василије Крестић је на Међународној конференцији Одјели Јасеновца: Сагласни и сукобљени нарлативи говорио о историјским коријенима хрватске геноцидне политике у Другом свјетском рату.

● Српско коло објављује његово излагање које је скраћено због ограниченог простора

да буду православни Хрвати, на шта они нису пристајали.

ЗАПИС СТЕПАНА РАДИЋА

Убједљиве доказе о томе да је један и то знатан дио хрватског друштва још у оквирима Аустроугарске дошао до закључка да се питање Срба у Хрватској, Славонији и Далмацији може ријешити геноцидом, оставио је за собом и Степан Радић. Уочавајући зловне франковачке намјере према Србима, нарочито у вријеме анексионе кризе 1908–1909. године, из загребачког велеиздајничког процеса Радић је о томе забиљежио: „На посљедњем вијећу Франк–Старчевићеве странке права прихваћен је чудан закључак о којем новине много пишу. Устројила се наиме Хрватска народна легија, тј. оружана чета за одбрану хрватске домовине. Но, најстрашније је ово, ово што хоће легија. То не само да је мржња, то је готово клање Срба. И онда они који су за легију говоре да ће се Босна у којој има око 700.000 Срба сјединити с Хрватском, да те Србе жедне хрватске крви или ми поколемо или они збиља попију нашу крв.”

По свједочењу Исидора Кршљавија, професора Загребачког свеучилишта који је једно вријеме био и министар богоштовлеве наставе, а учествовао је у свим овим догађајима као значајан чинилац у својим записима је забиљежио да Срба у Хрватској и Славонији није било 700.000, Раух би их најрадије све побио. Међутим, како је тај био позамашан, изјавио је да то није могуће учинити.

Др Иван Рибар, хрватски политичар, припадник Напредне југословенске оперејене омладине, присталица политике хрватско-српске коалиције, као активан учесник збивања у Хрватској уочи Првог свјетског рата забиљежио је да су бан Раух и Јосиф Франк уз одобрење највиших војних кругова у Бечу у случају рата са Србијом поводом анексије Босне и Херцеговине, склопили споразум који је гласио „да се изврши покољ и исељавање свих Срба из Хрватске”.

Вишедеценијске припреме за бруталан обрачун са Србима потпуно су биле уобличене у хрватској политичкој идеологији у оквирима Аустроугарске до 1914. године. Када је у Сарајеву у атентату убијен надвојвода Фердинанд, на геноцид спремни политички кругови Хрватске сматрали су да је наступио погодан тренутак када Србе треба уништити.

ЈАСНО УПУТСТВО: ОВА ЗЕМЉА МОРА БИТИ ЗЕМЉА ХРВАТА

Када су усташе из Славоније протјерале 65.000 Срба чије куће и имања су запосјели Хрвати, Павелићев министар правде Мирко Пук је 25. фебруара 1942. године тим поводом изјавио: „Хрватска државна влада извршила је у том правцу своју хрватску и своју усташку дужност.” Упут министра Пуча и министар Милован Жанић који је у НДХ био председник законодавног повјеренства хрватске владе рекао је: 2. маја 1941. године: „Ја говорим отворено, ова држава, ова наша домовина мора бити хрватска и ничија друга. Ова земља мора бити земља Хрвата и нема метода које ми као усташе нећемо употријебити да ову земљу учинимо хрватском и очистимо је од Срба.”

Све ове и многе друге сличне изјаве усташких главешина резултат су раније осмишљеног плана поглавника Павелића о геноцидном уништавању Срба. Још у јесен 1940. године за тај план сазнао је Влашко Мачек, тадашњи потпредседник Југословенске владе у Београду. Он је био обавијештен да је Павелић у Сијени, у Италији, за вријеме заточеништва на основу вишегодишњег проучавања покоља Јермена у

Турској, припремао план за покољ Срба у Хрватској.

Има индиција да је Мачек с тим безбожним плановима упознао надбискупа Степинца и да је од њега тражио да утиче на Павелића и његове људе да одустану од извршења злочиначких намјера.

И ХРВАТСКИ КОМУНИСТИ ПРИЖЕЉКИВАЛИ МАЊИ БРОЈ СРБА

Идејом о геноцидном уништавању Срба нису биле заокупљене само усташе. Увјерење да су Срби главна препрека за развој Хрватске и да их треба физички уништити, владало је и у дијеловима хрватског друштва које се није сврстало у редове усташа. Мало је познато да су и комунистичке власти Хрватске жељеле да се лише Срба и да, ако не могу да створе етнички чисту Хрватску, што више смање њихов број.

Припремајући се за нове повјесне злочине, али умањујући и правдајући оне који су се већ догодили у Хрватској, Фрањо Туђман је у својој књизи *Бесјуга и новјесне зблиности* читавај јавности обзнао да је за њега „геноцид саставни дио људске природе, да се он догађао од библијских времена до наших дана и да га треба прихватити као људском друштву примјерну појаву”. Ни пред међународном јавношћу Туђман није крио да је спреман на геноцид.

Хрватска страна таквих доказа о спремности Срба на геноцид над Хрватима нема, стога она узалудно и дрско, али упорно покушавала да инкриминише Начертаније Илије Гарашанина и Меморандум Српске академије наука и уметности. На срећу и на част српске стране, а на несрећу хрватске, у тим документима нема клања, ријечи која се као ружан рефрен понавља у многим хрватским списима врло истакнутих Хрвата.

РАЗОБЛИЧИТИ СРЕДИНУ ЗА КОЈУ ЈЕ ГЕНОЦИД НОРМАЛНА ПОЈАВА

Могло би се рећи да су идеје о геноцидном уништавању Срба, о стварању велике етничке римокатоличке чисте Хрватске надживљавале све државне оквири, политичке и друштвене системе. Као црвена нит оне су се провлачиле од Анте Старчевића, Еугена Кватерника, Миховила Павлиновића, Јосипа Франка, Франа Супила, Степана Радића и Анте Павелића, до Фрање Туђмана. Средина у којој се геноцид сматра природном појавом заслужује да буде разобличена, као и да је жигосе и осуди читав цивилизовани свијет. Како се то досад није догодило и како се по свему судећи у нама догледно вријеме неће догодити, не треба сумњати да ће та средина и убудуће бити потенцијално жаристе нових смутњи и дубоких поремећаја за читаво окружење. Тих чињеница Срби морају да буду свјесни. Због тога узроке геноцида почињене над нашим народом ни никад не смијемо да заборавимо. Због тога немамо право да се уљубљујемо осјећањем да се геноцид не може поновити, и то утолико прије што многа дешавања у данашњој Хрватској доказују да опака нетрпељивост и вијековима усађивана мржња према Србима нису нестале, да оне не јењавају и да се учестало испољавају на најразличитије начине.

ОПРЕМА ТЕКСТА: РСК

По општој оцјени свих хрватских политичара геополитички положај Хрватске је такав да нема никаквог изгледа да се одржи. Зато сви политичари Хрватске, још од праваша Анте Старчевића и народњака Јосипа Јураја Штросмајера, па до данашњих дана без обзира на њихову страначку припадност, осим ријетких изузетака, били су јединствени у ставу да треба да раде на стварању велике католичке Хрватске чији би саставни дио била Босна и Херцеговина.

ШТРОСМАЈЕР ПРИЈЕТИО СРБИМА

Читаву државну политику заснивали су на темељима хрватског државног и повјесног права. У постулатима тог права на њиховој државној територији постојао је само један и то хрватски политички или како бисмо данас рекли конститутивни народ. Сви становници Хрватске, без обзира на етничку и вјерску припадност, по том праву чинили су јединствени хрватски политички народ. Срби су по том праву и тој политици били дио хрватског политичког народа. Они су третирани као православни Хрвати. Њима није признавана политичка индивидуалност. Онима који нису били спремни да се повинују тој политици, који су инсистирали на очувању своје националне посебности, отворено су запријетили још 1866. године и то Штросмајерови сљедбеници, да ће их Хрвати свим силама гонити, да ће примјенити сва средства којима ће их присилити да постану дио хрватског политичког народа, да не буду Срби.

Због тога што Хрватска странка права није признавала националну посебност Срба у Хрватској и што их је присиљавала

Коме је у интересу да Музеј жртва геноцида води историчар који није написао ниједан рад на ту тему?

На моју иницијативу Академија је осудила смањивање броја српских жртава од стране Музеја жртва геноцида. Недавно је директор ове институције Дејан Ристић склопио споразум са министром просвјете да он у Музеју жртва геноцида обучава дипломиране историчаре шта је то геноцид. Доживјели смо да се човек који нема ниједан рад о геноциду намеће као његов врховни арбитар и тумач. Он потцењује универзитетске дипломе свршених историчара и хоће да им се наметне као ментор са жељом да бира изворе и литературу којом ће се и даље смањивати број српских жртава. Поставља се питање коме иде у прилог да одређеној групи историчара везаних за Музеј жртва

геноцида дозвољава да тако безочно, без доказа, неким измишљеним прорачунима систематски смањује број српских, јеврејских и ромских жртава? Због чега је такав човек постављен на чело Музеја жртва геноцида? Академија је скренула пажњу да није дорастао том мјесту и тој функцији. О чему се ради?

Хрвати упорно инсистирају на смањивању броја жртава да би умањили обим свог злочина који су починили 1941–1945. Они су поздравили овакво смањивање жртава позивајући се на Музеј жртва геноцида, чак и на цркву која као свог представника за тумача геноцида Јасеновца држи владику Јована Ђулибрка. Одустајањем од историјских чињеница, непоштујући

изворне податке о броју жртава који постоје, препуштамо се разним импровизацијама да бисмо успоставили добре пријатељске односе са Хрватима. Дакле, ми поново жртвујемо наше претке и на овај начин их поново сахрањујемо. Подсјетићу да у три наврата није прихваћен приједлог Смиље Тишме, да се донесе Резолуција о дану геноцида. То је један од доказа да смо на странпутици и да према Хрватима водимо политику која је по мом мишљењу апсолутно неприхватљива и заслужује јавну осуду не само појединаца, већ и читавог друштва.

Зато сам захвалан господину Литучију што у Америци ради оно што бисмо требали да ми радимо овдје.

У ДОЊОЈ ГРАДИНИ ОБИЉЕЖЕН ДАН СЈЕЋАЊА НА ЖРТВЕ ЗЛОЧИНА ГЕНОЦИДА У НДХ

ВАЖНО ЈЕ ДА САЧУВАМО СВОЈ НАРОД

У спомен-подручју Доња Градина у Републици Српској обиљежен је Дан сјећања на жртве усташких злочина геноцида НДХ у концентрационом логору Јасеновац, којем је присуствовао и председник Србије Александар Вучић.

– За оне који су нестали без трага, ми смо једини траг. Ове ријечи Елија Визела најкраћи су опис дужности коју имамо на овом страшном мјесту. Ми, данас, осим тога да будемо траг, морамо да будемо и путоказ, да будемо знак и да будемо име, за све оне који су клани, убијани, баш да би им име било заувјек обрисано и заборављено. Више од 200 година покушавају без успјеха да нас подијеле и промијене. Промијенило се много тога, а прије свега емоција нашег народа, јер ми не можемо више да се помиримо с тим да су Срби увијек криви за све и да ако желе да учине нешто за свој народ онда припадају прошлости и сметлишту историје – рекао је председник Вучић у свом обраћању и додао да не смије да нам буде тешко да његујемо културу сјећања, јер ако то не чинимо – нисмо вриједни постојања и опстанка.

– Будимо своји, будимо само Срби и увијек јединствени и једни другима од помоћи. Важно је да сачувамо свој народ, али и да знамо шта је наше. И зато ћемо ми да се држимо права, онога чега се на Западу и данас не држе. На овим просторима смо

» Александар Вучић полаже вијенац на гробљу Тополе

готово усамљени, сви остали би жељели или да трајно узму нешто наше, или да се ми не питамо ни за шта. Наш одговор је поштовање, мир, али и одлучност. Србија ће увијек помагати свој народ у Републици Српској. Нека живи Република Српска, нека живи Србија и да никада не заборавимо највеће жртве нашег народа у мучничком Јасеновцу – поручио је председник Вучић.

Председник Републике Српске Милорад Додик рекао је да је ово мјесто јасеновачке тишине која све окупља и постаје саставни дио душе и тијела српског народа.

ФОТО: ДАМИРИЈЕ ГОЛ / ПРЕДСЈЕДНИШТВО СРБИЈЕ

– Та тишина нас овдје окупља, сваки дан морамо да се присјетимо страдања наших предака на овом мјесту и оне дјеце која су везана у цакове са мачкама и бацана у Саву и умирала у страшним мукама – рекао је Додик у Доњој Градини на обиљежавању Дана сјећања на жртве усташког злочина – геноцида у Независној Држави Хрватској у концентрационом логору Јасеновац.

Додик је подсетио да су усташе у НДХ убиле више стотина хиљада људи и да су сви ти злочини били дио плана који је трајао дуго, а који је подразумевао да се Срби униште на овом простору.

– Срби су највећи страдалници не само прошлог вијека, него и сукоба током распада бивше Југославије.

Додик је истакао да је српски народ јединствен и у страдању, да то показује и данашње присуство у Доњој Градини и председника Србије Александра Вучића.

Председник Српске је истакао да Србима не могу прикрити етикету геноцидног народа и указао да српски народ има право на слободу.

– Прошли вијек је био вијек страдања Срба, а овај је вијек њиховог уједињавања – закључио је Додик.

Српски званичници су претходно положили вијенац на гробно поље *Тойоле* након чега су присуствовали парастосу и помену жртвама на пољу *Храштови*.

ОДРЖАНА ПРВА МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЈА ЈАСЕНОВАЦ – АУШВИЦ БАЛКАНА – ПРЕЖИВЈЕЛА ДЈЕЦА ЛОГОРАШИ СВДЕДОЧЕ

ИСТИНА О УСТАШКОМ ИНФАНТИЦИДУ У НДХ

Поводом усвајања Резолуције о усташком инфантициду у НДХ над српском, јеврејском и ромском дјецом у дјечјим логорима смрти (1941–1945), свјетски признати експерт за Аушвиц др Гидеон Грајф рекао је да је истина јача од свега. Резолуција о усташком инфантициду Независне Државе Хрватске над српском, јеврејском и ромском дјецом у дјечјим логорима смрти (1941–1945) усвојена је на првој Међународној научној конференцији *Јасеновац – Аушвиц Балкана – преживјела дјеца логораша свједоче*, одржаној од 28. до 30. априла у Народној скупштини Србије у Београду. Том приликом приказан је и дио артефаката са Изложбе о усташком геноциду над Србима у НДХ, одржаној у Њујорку 2019, међу којима и аутентичне фотографије масакриране српске, ромске и јеврејске дјеце и спискови са око 20.000 имена пострадалих малишана.

НИКАД НИЈЕ КАСНО ЗА ИСТИНУ

Доношењу Резолуције претходило је усвајање прве у историји Резолуције о фашистичко-усташком геноциду НДХ над Србима, Јеврејима и Ромима (1941–1945), на Међународној научној конференцији *Одјели Јасеноваца: Сагласни и сукобљени нарашћивци*, одржаној у Београду 22. и 23. априла. Обје резолуције на тему Јасеноваца први пут послале Другог свјетског рата биће покренуте пред Уједињеним нацијама. Овдје треба подсјетити да су посланици актуелног сазива Народне скупштине Србије чак три пута одбили да усвоје Резолуцију о усташком геноциду НДХ над Србима, о чему је *Печаш* обавијестио српску јавност.

Циљ учесника Међународних научних конференција, чији су организатори Институт за истраживање Јасеноваца из Њујор-

ка, међународна група ГХ 7 – Стоп ревизионизму, Институт и Истраживачка фондација *Диана Будисављевић* из Канаде, Европска ромска унија и Фондација за пројекте о Холокаусту из САД, јесте да се, 80 година послје учињеног геноцида, утврди истина о усташким злочинима, да свијет призна и осуди починиоце, да се заустави покушај ревизије историје, као и да се геноцид какав је извршен у хрватском систему логора Јасеновац и диљем цијеле НДХ никада више не понови.

Говорници на Конференцији били су Гојко Рончевић Мраовић, преживјело дијете логораш, Данијела Данон, генерални секретар Савеза јеврејских општина Србије, потомак рабина Данијела Исака Данона убијеног у Јасеновцу и Бранко Димовић Димески, коаутор пројекта *33 анђела*, документарног филма о страдању српске дјеце послате из Јасеноваца на принудни рад у нацистичке логоре Норвешке. Трилогију о усташком геноциду у НДХ представио је аутор др Гидеон Грајф, коме су организатори и учесници Конференције исказали неизмјерну захвалност за разобличавање усташтва у НДХ. Он је том приликом рекао и да је истина јача од свега и да се за њу ваља стално борити. У име Фондације *Диана Будисављевић* говорила је историчарка Мишел Главић, потوماк страдалника. Из далеке Индије, у оквиру панела о фашизму и нацизму, говорио је проф. др Субрата Мукерџи са Универзитета у Њу Делхију, који је нагласио да је у Другом свјетском рату само због Винстона Черчила од глади умрло шест милиона Индијаца, а проф. др Драгољуб Ацковић представио је своју књигу *Самодаричен Рома*.

У оквиру панела о методама борбе против ревизионизма и медијског праћења теме жртава из Другог свјетског рата у Јасе-

новцу огласио се Џек Димић, холивудски глумац и син дјечака из козарачког збјега, који је причом о судбини свога оца до сузгануо све учеснике Конференције. Рекао је да је Козара симбол убијања дјеце, јер је с Козаре убијено чак 11.000 дјеце до 14. године старости. О вјерском аспекту НДХ и надбискупу геноцида Алојзију Степинцу говорио је др Јоханес Солберг, свештеник СПЦ у Норвешкој и коаутор филма *33 анђела*, а о таласу ревизионизма у источноевропским земљама и психологији и моћи масе проф. др Дејвид Харфилд, председник канадске Фондације *Диана Будисављевић*.

СТРАВИЧНИ ПОДАЦИ О ЗЛОЧИНИМА НДХ

У дискусији прије усвајања Резолуције учествовали су и социолог, проф. др Илија Кајтез, пуковник и издавач Мирко Радаковић и дипл. инж. Страхиња Курдулија, аутор *Аптаса усташког геноцида над Србима од 1941. до 1945*, јединствене карте геноцида у свијету која је приказана на Конференцији и означава више од 2.600 мјеста на само 74 процента истражене територије НДХ, при чему није обухваћен систем логора Јасеновац.

На Дан побједе над фашизмом, 9. маја, Резолуција о инфантициду НДХ над српском, ромском и јеврејском дјецом упућена је Уједињеним нацијама, чиме је симболично започео пут њеног међународног признања и окончања историјске мисије преживјеле дјеце логораша који су ушли у девету деценију живота и највјероватније неће доживјети сатисфакцију. Директор Института *Диана Будисављевић* и преживјело дијете логораш Гојко Рончевић Мраовић упутио је текст Резолуције сродним организацијама, председнику и генералном секретару УН и чланицама комитета

УН. У укупно 16 тачака Резолуције наводи се, између осталог, да је:

– у окупираној Европи само усташка нацистичка НДХ имала специјализоване логоре за дјецу;

– од око милион пострадалих око 74.000 српске, јеврејске и ромске дјеце брутално је убијено, међу којима и одојчад, од чега 19.432 у Јасеновцу, док је од 3.000 у Јастребарском њих 1.000 убијено или им је украден идентитет;

– Резолуцијом покренута иницијатива да се 28. април прогласи Даном геноцида над Србима (Дан србоцида) у знак сјећања на први усташки геноцид починен у Гудовцу код Бјеловара имајући у виду да је 8. април већ установљен као Дан ромског самодарипена, а 18. април као Дан Холокауста над Јеврејима;

– неопходно активно приступити спречавању ревизионизма у циљу спасавања будућих генерација од фашистичких идеологија, посебно усташке која је била једна од најсмртоноснијих у 20. вијеку;

– Јасеновац је био један од најзлоглашенијих и најбруталнијих међу осам логора истребљења у Другом свјетском рату;

– површина логора Јасеновац била је 240 квадратних километара, што је површина 150 фудбалских стадиона и шест пута већа површина од Аушвица, а логораша су убијани на 57 начина;

– последњих 1.000 логораша 22. априла извршило је пробој из Јасеноваца који никада није ослобођен, због чега тај дан треба да буде проглашен Међународним даном сјећања на Јасеновац;

– немогуће и неопростиво рехабилитовати и прогласити свецем надбискупа Степинца као оснивача усташког клеронацизма.

НЕВЕНКА СТОЈЧЕВИЋ / ПЕЧАТ БРОЈ 762.

И ДАНАС ТРАЈЕ АНТИСРПСКА КАМПАЊА

ДА ЛИ ЈЕ САРАЈЕВО БИО ОПКОЉЕН И БЛОКИРАН ГРАД?

● Сарајево током рата у БиХ није било опкољено од Срба, као што говоре Бошњаци, него је било подијељено на српско и бошњачко и међусобно блокирано и опкољено, оцијењено је на панелу о теми *Да ли је Сарајево био опкољен и блокиран град?*

Историјска обавеза Срба је разобличавање и поништавање свих медијских и политичких лажи о рату у БиХ од 1992. до 1995, а посебно у вези са Сарајевом. Срби су у овом граду бранили своја огњишта, поручено је на панелу *Да ли је Сарајево био опкољен и блокиран град* који је одржан 21. априла 2023. године у Београду у организацији Центра за друштвена истраживања, транзицијску правду и демократију – *Истина и правда* из Источног Сарајева и подршку Представништва Републике Српске у Србији.

Шеф Представништва Републике Српске у Србији Млађен Цицковић је истакао да је питање „опсаде или блокаде Сарајева“ можда и најважније.

– Непосредна свједочења заједно са научноистраживачким достигнућима неизбјегно ће покренути исправљање многих подвала и лажи које су се појавиле само као одјек велике и по свијету вјешто раширене преваре – рекао је Цицковић и додао да та пропаганда није престала ни данас.

– Најјаче аргументе у разобличавању тих и свих осталих медијских и политичких лажи имају непосредни учесници тог рата – рекао је Цицковић.

Он је подсетио на оцјену Владе Републике Српске да ће Извјештај Међународне комисије о страдању Срба у Сарајеву „допринијети објективном и непристрасном сагледавању свих чињеница везаних за страдање Срба у Сарајеву, као и да ће цјеловито и истинито сагледавање ратних догађаја у Сарајеву, али и цијелој БиХ, допринијети јачању повјерења и толеранције међу народима у БиХ, коначном помирењу и суживоту садашњих и будућих генерација“.

Предсједник Удружења *Истина и правда* из Источног Сарајева и бивши предсједник српске општине Илиџа Душан Шеховац је указао на манипулације око муслиманског напада на Илиџу који се одиграо 21. априла 1992. године.

– Првих година овај датум Бошњаци су славили и хвалили се да су Илиџу освојили са 10 рањених бораца, следећих година су обиљежавали контранапад и тврдили да је њихов напад био превентиван, а сада исти догађај тумаче – као одбрану. Једини њихов циљ је оптужити српски народ као агресорски – рекао је Шеховац.

Он је додао да су муслимански напад снимили бројни свјетски медији који су тада били на Илиџи, али да су ти снимци касније злоупотријебљени и представљени као „доказ српске агресије и опсаде Сарајева“.

– Истина је само једна, а то је да су Срби само бранили своје – закључио је Шеховац.

Истраживач ратних злочина Симо Тушевљак истакао је да је у Сарајеву извршен урбицид и геноцид над Србима и да више

» Млађен Цицковић, Душан Шеховац, Томо Ковач и Симо Тушевљак

од двије деценије у породиштима тог града није уписано ниједно српско дијете.

– На другој страни српска гробља у свим сарајевским насељима свједоче живот Срба на тим просторима и ономе шта им се десило у Сарајеву – поручио је Тушевљак. Он је оцијенио да су највећи страдалници у рату у БиХ били Срби из Сарајева.

– Срби су из Сарајева излазили у папучама и чарапама, насилно су преписивали своју имовину или су убијани. Већ у марту и априлу 1992. године долази до огромне пљачке српске имовине у том граду – подсетио је Тушевљак.

Он је рекао да је ријека Миљацка у сарајевском насељу Ступ избацивала тијела муслиманске ровове на борбеним линијама око Сарајева ископали Срби, који су присиљени на то, а послје их је муслиманска пропаганда приказивала као жртве српских снага.

Тушевљак је напоменуо да су регистровали око 3.300 жртава ратног злочина против српских цивила, војника и полицајаца који нису погинули у борбама, него су

убијени снајперима, у логорима или гранатама и да су подигнуте 273 кривичне пријаве против извршилаца тих злочина.

– У Сарајевско-романијском корпусу 95 одсто војника је рођено и живјело у Сарајеву, за разлику од муслиманске војске у чијим редовима је било много припадника који су стигли из Новог Пазара, Тужина, Бијелог Поља – рекао је Тушевљак.

Некадашњи министар унутрашњих послова Републике Српске Томо Ковач је указао да се војним и полицијским официрима спочитава да су нарушили мултиетнички склоп и да су екстремисти, а заправо се прећуткује чињеница да су Срби од памтвијека били домицилно становништво Сарајева.

На скупу су приказани снимци страних телевизијских кућа муслиманског напада на Српску Илиџу, приказане су и мапе сарајевских општина, опсадних прстенова и српских и бошњачких, као и разграничења.

Прочитана је молитва пуковника ЈНА Владимира Јанковића који је мучен у заточеништву у сарајевском Централном затвору и размијењен 1993. године, а у којој моли Бога да му не дозволи да се свети својим џелатима.

ОБИЉЕЖЕН ЈУБИЛЕЈ – 70 ГОДИНА РАДА АРХИВА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Почеци организоване архивске службе у Републици Српској су у почедима Архива града Бањалуке, који је почео са радом 20. априла 1953. године. Тога дана ове године била је свечана академија, док је окупљање почело претходног дана. Гости су дочекани у згради Архива. Приређен је коктел и отворена изложба *Архивско блато Републике Српске* коју је приредио помоћник директора др Владан Вуклиш. Послије тога је у хотелу *Босна* била заједничка вечера.

Главни догађај је био свечана академија у Малој вијећници Банског двора са почетком у 12 часова. Осим домаћина, бивших радника и гостију присуствовали су и званичници Републике Српске, челни људи града, научних установа, генерални конзул Републике Србије, амбасадори Босне и Херцеговине у САД и Швајцарској, представници медија. Скупу се обратио и предсједник Републике Српске Милорад Додик нагласивши значај установе и обећававши помоћ, укључујући изградњу нове зграде. Предсједник Удружења архивских радни-

ка Републике Српске Душан Поповић, додијелио је виша звања архивистима, а директор др Бојан Стојнић је додијелио Повеље Архива Републике Српске за заслуге на очувању историјског наслеђа и архивске грађе. Двије виолинисткиње су извеле дијелове Вивалдијевог *Пролећа* и приказана су први пут три рестаурисана документарца: *Бомбардовање Бањалуке 1944. године, Откривање сиоменика италијанских Крајишанима из 1961. и Призори Бањалуке из 1962. године*. Послије свечане академије др Бојан Стојнић је отворио поставку у Банском двору под називом *Нова зграда Архива Републике Српске* што је прво представљање идејног рјешења за намјенску зграду. Ново здање ће бити у дворишту старе која ће се уредити, а двије зграде ће бити повезане подземним ходником. Тиме ће се обезбиједити смјештај грађе за следећих 70 година.

О прошлости Архива су говорили др Владан Вуклиш и др Бојан Стојнић, који је поводом годишњице написао књигу *Архив Републике Српске 1953–2023*. Из њихових излагања види се да је

» Директор Архива др Бојан Стојнић уручује признање првом директору Архива Републике Српске Небојши Радмановићу

почетак био скроман, са два радника у четири подрумске просторије данашње Градске управе. У садашњу зграду, *Царску кућу*, Војну команду изграђену 1889. године, Архив се уселио 1973. године и проширивао своју дјелатност.

Преображај градског у институцију од националног значаја водили су, између осталог, и пре-

ко највећег регионалног Архива у Југославији са двадесет три општине. Од 1992. године Архив је репрезентативна установа под Министарством просвјете и културе у Влади Републике Српске, са канцеларијама у Добоју, Фочи (Србињу), Зворнику, Требињу и Соколцу. Архив чува грађу од 17. вијека до данас и има 876 архив-

ских фондова и збирки, у Бањалуци 530, најмање у Зворнику 34. Од оснивања у Архиву је радило 125 лица. Највише у Бањалуци (84) најмање у Соколцу (1). Данас ради 30 запослених, 6 са средњом спремом, 24 са високом, од чега 2 доктора наука и три магистра. Библиотека има 20.000 наслова. Годишње има преко 200 истраживача и преко 1.000 захтјева физичких и правних лица. Ради се на дигитализацији и потпуно је дигитализована збирка Спомен подручја Доња Градина и Јасеновац, бесплатно доступно на сајту Архива 30.000 докумената. Запослени и сарадници су објавили преко 200 књига, међу којима је и књига Сомборца мр Ђорђа Јањатовића. За свој рад Архив је одликован највишим одликовањима, а награђивани су и њихови радници.

Успостављена је веза са колегама па је на обиљежавању годишњице било присутно 70 гостију из разних Архива Босне и Херцеговине, Србије, Сјеверне Македоније, Црне Горе, Хрватске и Словеније.

БРАНИСЛАВ ЂУРЧИЋ

У ЛУБИЊУ ОБИЉЕЖЕНА 31 ГОДИНА ОД ФОРМИРАЊА БИЛЕЋКЕ БРИГАДЕ

ПОНОСНИ НА ХЕРОЈЕ КОЈИ НИСУ ИЗГУБИЛИ НИ ПЕДАЉ ТЕРИТОРИЈЕ!

● Обиљежена је 31 година од формирања славне Билећке бригаде која је током Одбрамбено-отаџбинског рата успјела, не само да сачува 70 километара фронта у зони своје одговорности, већ је у 34 наврата са више од 1.800 бораца дала немјерљив допринос у одбрани цијеле Републике Српске, због чега је 1995. године одликована медаљом Петра Мркоњића.

ПИШЕ: ТРИФКО ЂОРОВИЋ

Ова формација била је наследица 23. бригаде Територијалне одбране ЈНА коју су попуњавали борци са простора Билеће, Љубиња и Берковића. Свака од три општине је имала по један пјешадијски батаљон у саставу Билећке бригаде, а поред њих бригаду су мањим дијелом чинили поједини борци из Требиња, Невесиња, као и Срби из долине Неретве. Због највећег броја бораца из Билеће, у народу је остала позната по називу Билећка бригада.

Овогодишњи централни догађај поводом Дана Билећке бригаде уприличен је у Љубињу, гдје је 22. априла 2023. године на споменику палим борцима за Републику Српску положено цвијеће. Скуп су својим присуством увеличали и пензионисани генерал-потпуковници Војске Републике Српске.

Поред Николе Делића који је од 1994. године био командант Билећке бригаде, свечаности су присуствовали Петар Шкрбић, помоћник команданта Главног штаба Војске Републике Српске за организацију мобилизације и персоналне послове, Саво Сокановић, начелник Управе за морал и информисање у Сектору за морал, вјерске и правне послове Главног штаба ВРС и Душан Кукобат начелник штаба Друге крајишке бригаде.

У спомен-соби домаћин и организатор скупа Душко Кољибацић, председник БОРС Љубиње, поздравно је окупљене борце, официре, представнике политичког и друштвеног живота и суграђане.

– Већина бораца који су стварали Републику Српску данас живи

» Бесједу о ратном путу Билећке бригаде одржао је њен командант генерал Никола Делић

» Споменик у Љубињу

веома тешко и велики је број оних који су доживјели разочарење након рата. И док су они понижени до крајњих граница, дезертерима, кукавицама и издајницима су пуна уста Републике Српске. О томе не бих волио даље да причам, јер углавном је ријеч о подјелама које су својствене нашем народу, не само сада, него и кроз историју. Зато желим да апелујем на све да се потруди да превазиђемо разлике, покушамо поправити положај бораца и у оквиру својих могућности дати допринос напретку и будућности Републике Српске – поручио је Кољибацић.

ГЕНЕРАЛ ДЕЛИЋ: ЧАСНО СМО ИЗВРШИЛИ СВОЈ ЗАДАТАК

Ратни командант Билећке бригаде генерал Никола Делић је позвао окупљене да минутом ћутања одају пошту палим борцима Војске Републике Српске. Он је подсјетио да је прво обиљежавање дана Билећке бригаде започето управо у Љубињу.

– Нема свако мјесто једнаке услове, али је важно да његујемо културу сјећања, да се окупљамо и да се подсјећамо времена у коме смо показали јединство, одбранили наша огњишта и створили Републику Српску. У ратном времену слога и јединство нису красили

само борце, него је успостављена и изузетна сарадња са цивилним сектором и велику захвалност дугујемо ратним предједницима општина и органима власти херцеговачких општина Билеће, Љубиња и Берковића – рекао је Делић.

Он је подсјетио на ратни пут Билећке бригаде.

– Године 1992, а осјетили смо то и раније, пробудила се авет прошлости. Поново је запријетила опасност од геноцида над нашим народом – клање, убијање, јаме, паљења, прогон и пљачке. Овог пута били смо опрезнији. Одбрана је организована након повлачења ЈНА. Тако је 15. априла 1992. формирана 23. херцеговачка бригада Територијалне одбране која је касније преименована у 15, а потом у 715. пјешадијску бригаду Херцеговачког корпуса – рекао је Делић и истакао да је успостављање организацијско-формацијске структуре бригаде био тежак и одговоран задатак за команду и тадашњег команданта пуковника Обрада Вучковића.

– Зона одговорности бригаде простирала се на око 70 километара фронта од ријеке Радимље, преко Хрграда, Комањег брда, Рсника, Равница, Велиша, Банчића, Мишљена, Котеза, до Струјића у Поповом пољу. Основни задатак бригаде био је спријечити продор непријатеља, заштитити становништво и одбранити територију. Са поносом истичем да је овај задатак бригада успјешно извршила. Ниједан дио у зони одговорности

бригаде није препуштен непријатељу од првог до последњег дана борбе – рекао је Делић.

Он је нагласио да су борци ове бригаде дали велики допринос у одбрани српских простора ван зоне њене одговорности.

– Наше борбене групе ишле су у одбрану простора: Горажде, Рогој, Олово, Невесиње, Борци, Главатичево, Улог, Калиновић, Гвозно поље – Николине стијене, Грахово и многа друга мјеста у зони одговорности Херцеговачког корпуса, па и шире. Бригада је формирала 34 борбене групе, кроз које је прошло 1.800 бораца. На бранику отаџбине живот је положило 99, док је рањено 210 бораца. Нека родбини погинулих и умрлих бораца буде утјеха да су имали јунаке који су своје животе уградили у слободу и Републику Српску, а свима нама и генерацијама које долазе постали инспирација и надахнуће како треба вољети, чувати и бранити своју отаџбину Републику Српску – поручио је Делић.

БОРБЕНА ГОТОВИСТ НА ВИСИНИ И У МИРУ

Он је додао да је бригада дала велики допринос у одбрани српских простора и стварању Републике Српске због чега је одликована медаљом Петра Мркоњића, али је и истакао да се не смије заборавити ни материјална и морална подршка која је у ратним годинама долазила од браће из Србије и Црне Горе, посебно у лијечењу рањених и обољелих бораца.

БАТИЊИЋ: ШТА БИ ДАНАС ПОРУЧИЛИ ПАЛИ БОРЦИ!

Ђорђе Батинић, ратни председник општине Љубиње је истакао да је данашње вријеме у колизији са ратним периодом у коме је владало стопроцентно јединство.

– Када би данас устали борци који су дали живот за Републику Српску и видјели садашње стање нисам сигуран да би били спремни поново гинути.

ЦУЦА: 15. АПРИЛ ЈЕ СПОРАН ДАТУМ!

Током обиљежавања Дана Билећке бригаде могла се чути и критика упућена од стране Милана Цуца, ратног команданта билећког батаљона. Он је рекао да прави датум Билећке бригаде није 15. април.

– До неспоразума је дошло на основу података уписаних у монографији о Херцеговачком корпусу. Наиме, неко је тамо уписао 15. април као Дан формирања Билећке бригаде. Међутим, истина је да је тада формирана бригада Територијалне одбране Требиња која је до 19. маја држала положаје. Ту бригаду је предводио командант Радован Комар и она је имала двадесетак погинулих и неколико заробљених бораца – у даху нам је рекао Цуца.

На питање да ли је могуће да је датум највећи проблем борачке популације Цуца је одговорио да се прије свега морају поштовати чињенице.

– Командант Обрад Вучковић је Билећку бригаду основао са голе ледине. У тој бригади је учествовало више од 3.000 Билећана. Сматрам да је релевантан датум који је наведен у наредби о преузимању дужности коју су потписали први командант Билећке бригаде Обрад Вучковић и командант бригаде ТО Требиње Радован Комар. Истина је да је надлежно министарство у календар уписало 15. април, али смо предузели кораке и упутили званичан допис на основу кога очекујемо да се поштују чињенице, а датум исправи – рекао је Цуца.

Поједини представници билећког батаљона додали су да је жалосно да организатор, БОРС Љубиње, није позвао на обиљежавање Дана Билећке бригаде „правог и здравог“ првог команданта Обрада Вучковића.

КОЉИБАБИЋ: СПОМЕНИК НИСМО ПОДИГЛИ ДА БИ СЕ ДИЈЕЛИЛИ!

Душко Кољибацић је истакао да су на Дан Бригаде позвани сви релевантни људи и организације, а међу њима и командант Обрад Вучковић.

– Прихватио сам се да преузем БОРС Љубиње прије свега вођен жељом да изградимо Спомен-собу и подигнемо достојан споменик жртвама Одбрамбено-отаџбинског рата. Приликом откривања споменика и освештања Спомен-собе био је позван командант Обрад Вучковић, али ни тада, као ни данас, жалост, није дошао – рекао је Кољибацић. Он је истакао да су Љубињци свјесни да су искупили мали и да једноставно не желе да учествују у било каквим подјелама.

– Љубиње је мала, али сложна заједница. Поносни смо што смо захваљујући великом броју појединаца и добрих људи успјели да скупимо 100.000 марака и подигнемо Спомен-собу и споменик какав немају ни много веће средине. Тај споменик није подигнут да би се дијелили, већ да би се сабрали и одали пошту нашим жртвама уважавајући досадашњу традицију – закључио је Кољибацић.

» Начелник општине Љубиње Стеван Драпић (у средини) уручио захвалнице генералима Кукобату, Сокановићу, Шкрбићу и Делићу

Захвалнице генералима

Поводом обиљежавања Дана Билећке бригаде начелник општине Љубиње Стево Драпић је приликом пријем у свом кабинету и уручио захвалнице за заслуге у одбрани и очувању Љубиња генералима Николи Делићу, Петру Шкрбићу, Саву Сокановићу и Душану Кукобату.

Генерали су истакли да су почастивани што признање стиже из руку војника – припадника прве генерације Војске Републике Српске.

Драпић је госте упознао са чињеницом да је добар дио зграде општина Љубиње, у којој је и велика сала за састанке, веома оштећена током прошлогodiшњег земљотреса и изразио наду да ће у скоријој будућности бити санирана. Истакао је да упркос бројним невољама општина Љубиње са врло скромним буџетом уредно подмирује све обавезе и упознао их са инфраструктурним проблемима ове општине.

– Задњих година Љубиње је постало препознатљиво по производњи и преради херцеговачког бијелог лука, биља, месних прерађевина, паприка и текстила – рекао је Драпић и додао да перспективу ове општине види у градњи соларне електране, као и да би продајом хотела напоскон постојали предуслови за значајнији туристички развој ове општине.

– Задњих година Љубиње је постало препознатљиво по производњи и преради херцеговачког бијелог лука, биља, месних прерађевина, паприка и текстила – рекао је Драпић и додао да перспективу ове општине види у градњи соларне електране, као и да би продајом хотела напоскон постојали предуслови за значајнији туристички развој ове општине.

Абрамовић: Борци су нам у аманет оставили општину Берковићи!

Начелник општине Берковићи Ненад Абрамовић је истакао да је веома поносан на борце дабарског батаљона, као и све припаднике Билећке бригаде који су часно донијели слободу српском народу.

– Они су у аманет будућим покољенима оставили не само Републику Српску, него и обновљену општину Берковићи, коју су комунисти укинули средином

прошлого вијека. У овом времену патриотска ријеч је економија и нова радна мјеста и то је начин на који требамо да оснажимо цијелу Републику Српску – поручио је Абрамовић.

Он је додао да су након земљотреса, који је прошле године потресао Берковиће, захваљујући бројним донаторима, успјели санирати највећи дио штете.

Херцеговина поштује старјешине

Пензионисани генерали су истакли да су захваљујући изузетним домаћинима из Градске управе Требиња Миодрагу Новокмету, начелнику Одјељења за борачку и социјалну заштиту и Зорану Милошевићу начелнику за друштвене дјелатности, као и професору Божу Илићу, провели незаборавна три дана у Херцеговини.

Првог дана боравка били су гости Градске управе Требиња гдје их је примио замјеник градоначелника Дражен Бошковић. Након тога су положили цвијеће на Спомен-обилежје припадницима Требињске бригаде. Потом их је владика Димитрије угостио у Епархијском двору у Требињу, а након тога су посјетили Музеј Херцеговине у Требињу гдје их је дочекала директорка Ивана Грујић.

Другог дана генерали су застали у Величанима гдје је Миодраг Новокмет одржао кратак историјски час у коме их је упознао са страдањима српског народа овога краја, али и показао нека од веома важних стратешких мјеста која су одбранили припадници Билећке бригаде. Генерали су потом обишли и спомен капелу и јаму на Ржаном долу, а по повратку из Љубиња посјетили су духовни центар Мркоњиће и родну кућу Светог Василија Острошког и Тврдошког.

Трећег дана генерали су посјетили Билећу. Обишли су спомен-собу у Храму Св. Василија Острошког и Тврдошког која се налази у склопу касарне *Билећки борци*, након чега су заједно са представницима локалне самоуправе положили цвијеће на спомен-обилежје погинулим борцима ВРС.

» На пријему код владике Димитрија

МИЛОШЕВИЋ: НЕМАМО ЛУКСУЗ ДА ЋУТИМО

Зоран Милошевић, данашњи начелник за друштвене дјелатности у Градској управи Требиња у ратном периоду је био начелник финансијске службе у команди Требињске бригаде, а од 1994. године начелник финансијске службе у команди Херцеговачког корпуса.

– То је био период велике инфлације, па смо се довијали на разне начине. Од великог значаја је била помоћ дијаспоре, првенствено из матице Србије. Можда звучи чудно, али некад имам утисак да смо били задовољнији и срећнији него данас.

Милошевић је предсједник Регионалног одбора Организације старјешина Војске Републике Српске.

– Организација старјешина ВРС је основана са циљем да развија родољубље и патриотизам код млађих генерација, да баштини традицију и обиљежава значајне датуме. Наша организација планира да одржи научни скуп на тему очувања јужних граница Републике Српске, након чега би издали и зборник радова. Више немамо луксуз да ћутимо. Осим тога неопходно је да кроз наставно-образовни процес младе генерације науче историју Републике Српске.

» Зоран Милошевић и Миодраг Новокмет

НОВОКМЕТ: ОД НАС ЗАВИСИ ОПСТАНАК РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Један од бораца Војске Републике Српске био је и Миодраг Новокмет, аутор монографије о Требињској бригади, која је објављена на 30. годишњицу формирања – 13. јула 2022. године. Према његовим ријечима као допринос култури сјећања написао је дјело које је поткријепљено са скоро 6.000 оригиналних докумената.

– Држао сам се званичних извора, доказа, наредби, извјештаја, анализа и користио доступну литературу. Одговорно тврдим да смо били достојни браниоци својих предака и да се немамо чега стидјети пред потомцима – рекао је Новокмет.

Објашњавајући значај 15. априла истакао је да је то датум поноса јер је тада формирана бригада која је на свом ратном путу успјела да сачува сваки педаљ повјерене територије.

– Ту бригаду су у почетку чинила два одреда ТО Требиња, један одред ТО Љубиње и један одред ТО Берковића. Из Требиња је тада отишло 26 старјешина у командни састав. Командант бригаде је био Радован Комар. Формирањем Војске Републике Српске 12. маја, а касније наредбом о трансформацији, јединица је добила нови назив – 23. лака пјешадијска бригада. Мислим да о времену и о датумима није битно толико расправљати. Суштина је да је та јединица дала пун допринос у одбрани територије, прије свега општина Љубиња, Берковића, Билеће, а касније и Републике Српске у цјелини. Новокмет је истакао да су различите појединачне судбине бораца, али да је постигнут велики успјех опстанком и очувањем Републике Српске која увијек мора бити изнад сваког личног интереса.

– Увијек може боље, али општи је закључак да имамо оно за шта смо се борили. Будућност Српске зависи онајвише од нас самих – закључио је Новокмет.

ПОДСЈЕЋАЊЕ НА СРПСКУ ПРЕВЕНТИВНУ ОДБРАМБЕНУ АКЦИЈУ

ДА ЛИ СЕ ПРИЈЕДОРЧАНИ СТИДЕ 30. АПРИЛА 1992?

ПИШЕ: БОРИС РАДАКОВИЋ

Јасеновачки логораш Миле Ристић био је један од најзаслужнијих за пробој логораша из Јасеновца 22. априла 1945. године. Из отетог усташког пушкомитраљеза Миле је дејствовао по усташким чуварима, крчећи пут својим сапатницима у последњем чину њиховог мучеништва. У том последњем јуришу полуживих људи одразио се ехо топота Лазарева коњице и Синђелићевог последњег пуцања. Само тога пута је Миле, у коме су за час били оваплоћени Обилић и Синђелић, остао жив након боја. Али, мученик и херој није могао поднијети смрт Јосипа Броза Тита 1980. и дигао је руку на себе. Као да је стари логораш знао да након смрти онога који је донекле држао зауздане авети прошлости, али у току чије владавине су разваљени темељи тадашње државе, српски народ чекају нови логори и нова страдања. Та спознаја била је претешко бреме за остарјела плећа.

ПРОТЕСТИ ЗБОГ ОДЛАСКА ЈНА

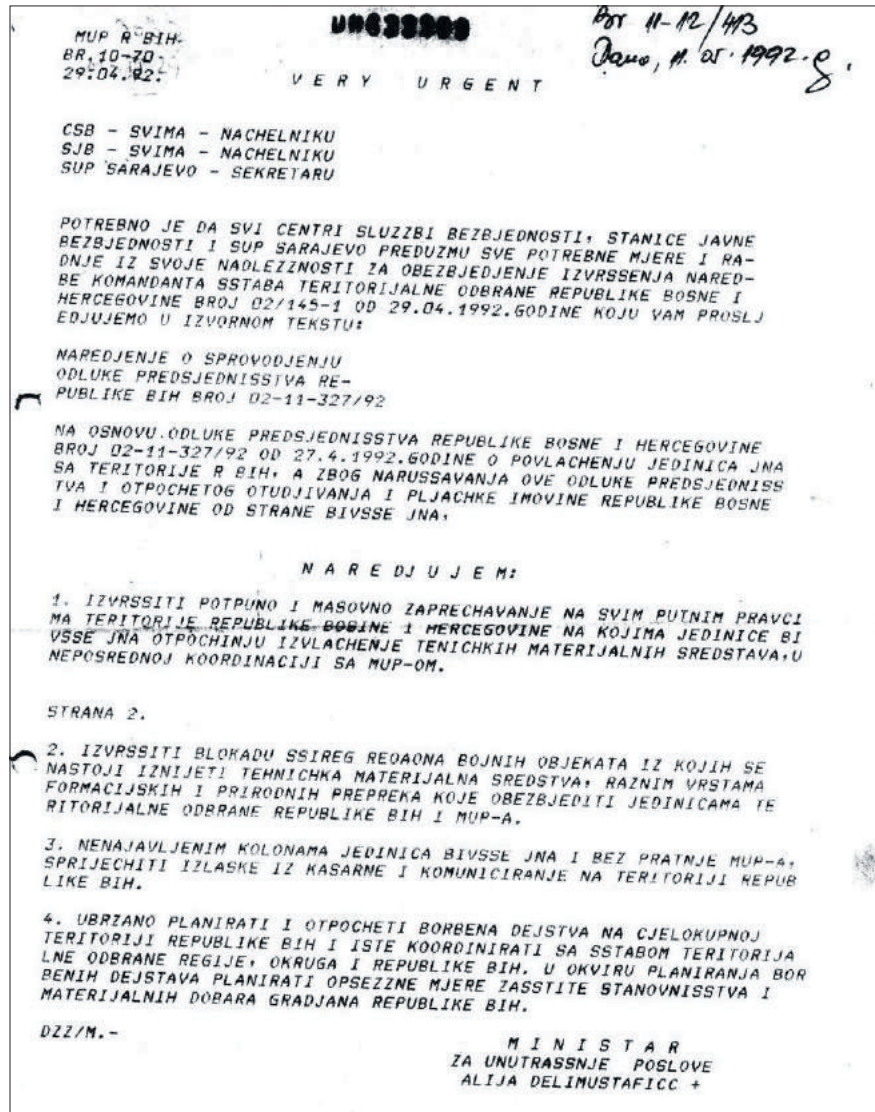
Потврда тих слутњи стигла је за нешто више од десет година. Укидање конститутивности српском народу у Хрватској, појава црнокошуљаша на Јадранском приморју које су Приједорчани путујући на море или у Трст по фармерке, сретали од почетка деведесетих година прошлога вијека, затим прегласавање српских представника у БиХ, везање застава са полумјесецом и шаховником и пропаганда о „граница на Дрини“, освјетљивали су већину залуђених Југословена међу Србима.

Када се запуцало у Хрватској 1991. године, почели су протести у Приједору, дјела тадашњих муслимана и Хрвата против одласка једине легалне војске ЈНА да спријечи сепаратистичке тенденције у подручја Хрватске која су била упоришта сепаратиста. Након нелегалног Референдума о независности БиХ и убиства српског старог свата у Сарајеву до краја априла 1992. године већина територије БиХ биће захваћена ратним дејствима. У Приједору су још увијек покушавали да спријече оно најгоре иако се у граду и околини налазило више хиљада српских избјеглица из Хрватске и других дијелова БиХ, који су преносили вијести о ратним страхотама.

ДЕПЕША – ПОЗИВ НА РАТ ПРОТИВ СРПСКОГ НАРОДА

Последњи састанак припадника Станице јавне безбједности Приједор о задњичком раду и спрјечавању рата на подручју тадашње општине прекинула је депеша из Сарајева. Пуком срећом за везом је био српски полицајац који је депешу проследио својим претпостављеном. Шеф везе Милош Јанковић одлази са депешом на поменути састанак и даје да се прочита међу окупљеним полицајцима. Након што је депеша прочитана долази до опште помјетке.

– Када је прочитао, сви као оно кошницу пчела кад преврнеш, сви се дигли. Једни, Срби вичу хвала ти брате, муслимани вичу ја ћу те заклати. Једног сам био похвалио, озбиљан полицајац из Козарца, био изузетно добар, предлажио га једном за награду командирџу. А он баш, не зна он

да сам га ја предложио, а он вели ја ћу те заклати. А цијенио сам га као полицајца. И, устаде тај народ, изађоше...

У депешу је писало између осталог да треба „отпочети борбена дејства на целокупној територији Републике БиХ“. Била је то објава рата српском народу, а пријетња клањем изречена Јанковићу враћала је у сјећање приче преживјелих рођака о страхотама које су на подручју Приједора и околине чинили припадници муслиманског и хрватског народа током Другог свјетског рата. На списковима за мобилизацију муслиманских и хрватских снага поново су се нашла и презимена која срећемо међу списковима усташких злочина из времена НДХ.

СЈЕЋАЊЕ ЗА КАФАНСКИМ СТОЛОМ

Потомци логораша и антифашиста могли су снаге да спријече понављање историје по трећи пут у двадесетом вијеку и умире повампирене шуцкорске и усташке идеје о Србима као реметилачком фактору са лијеве стране Дрине. У раним јутарњим сатима 30. априла 1992, док је Приједор још чврсто спавао, почела је једна од пресудних акција на почетку Одбрамбено-отаџбинског рата. Српски полицајци (стални и резервни састав) без испалеженог метка и без проливане крви, ставили су читав град под своју контролу. Ово је и једна од најчистијих акција у току читавог рата у БиХ.

Данас, 31 годину касније у Приједору нема спомен-обележја на ову херојску акцију. Кажу неки да је током деведесетих 30. април обележаван као Дан општине Приједор. Касније је опет за Дан општине враћен 16. мај, сјећање на прво ослобођење Приједора у Другом свјетском рату од стране партизана. Ваљда је овај други датум прихватљивији за све народе у Приједору, али када се загребе по површини види се да су оба пута на једној страни били већином Срби, а на другој остали конститутивни народи. Осим кафане и неких приватних скупова, скоро да се о тој акцији и не говори. Ако се и каже нека ријеч о томе, то се ради кроз зубе, шкрто и само ради јер не може да се заборави. При том се често користи неприкладан термин „преузимање власти“, а имајући у виду редослед свих догађаја то је била превентивна одбрамбена акција стављања града под контролу да не би дошло до остварења наредбе из ухваћене депеше. Као да се Срби Приједорчани стиде једне од најчистијих акција у протеклом рату. Пропаганда о Србима као наводно исконским злочинцима најбоље показује своје домете на овом и сличним примјерима.

На свима нама остаје да одлучимо којом ћемо се привољети царству, да ли царству лажи или царству истине.

АУТОР ЈЕ КУСТОС
МЕМОРИЈАЛНОГ МУЗЕЈА
НА МРАКОВИЦИ

ОБИЉЕЖЕН ДАН ПОЛИЦИЈЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

На централној свечаности поводом Дана полиције Милорад Додик, предсједник РС је истакао да је полиција Републике Српске створена како би сачувала мир. – Српска је данас безбједносно једна од најстабилнијих територијалних цјелина на овом простору. Битно је сузбијен општи криминалитет, нема организованих банди и ако се појаве биће елиминисане – рекао је Додик.

Министар унутрашњих послова Српске др Синиша Каран је рекао да је обиљежавање 4. априла прилика када се одаје дужна почаст свим припадницима МУП-а, њих 782, који су уградили животе у темеље РС заједно са Војском РС и народом. Додао је и да је од 1995. у обављању дужности живот дало 30 припадника полиције, а њих око 500 је теже и лакше повријеђено.

– Можемо се са поносом сјетити 30. марта 1992, када се 230 припадника будуће полиције Српске постројило на Сокоцу, у Сарајевско-романијској регији – навео је министар.

Поводом Дана полиције Златни знак полиције добио је главни инспектор МУП-а Горан Амићић, који је годинама руководио свечаног дефила на Дан Републике, док је Сребрни припао начелнику Пала Бошку Југовићу.

ДАН ФОЧАНСКИХ БРИГАДА

Полагањем цвијећа и прислуживањем свијећа испред централног споменика погинулим српским борцима и цивилима, у Фочи је обиљежен Дан фочанских бригада Војске Републике Српске – 8. април.

Прије 31 годину српски народ у Фочи био је приморан да се оружано супростави покушају наоружаних муслиманских група да овладају градом, а оружани сукоби су, подсећају из Борачке организације, почели, нападом „зелених беретки“ на брдо Ђеловину изнад Фоче. Напад је лако одбијен, а град је ослобођен за девет дана, односно 17. априла, када су српске јединице протјерале муслиманске војнике из насеља Доње Поље према Горажду.

Предсједник Предсједништва Борачке организације Фоча Срђан Станковић наводи да никада неће заборавити своје погинуле саборце.

Он је подсјетио да се, одлуком Скупштине Борачке организације, Дан фочанских бригада свечаном академијом обиљежава сваке јубиларне године, а осталих година полагањем цвијећа и прислуживањем свијећа.

Према подацима једног од ратних команданата Новака Паприце, који је учествовао у изради монографије погинулих бораца, у борби је погинуло 319 фочанских бораца, а на другим ратиштима 31 борац поријеклом из Фоче, а још се трага за једним несталим борцем. Са подручја ове општине у рату је страдало 148 цивила.

РТРС

ЛИТУРГИЈА НА ВАСКРШЊИ УТОРАКУ ОТИШИЋУ

У Храму Светог архангела Михаила у врличком српском селу Отишићу у Далмацији, који се увелико обновља, служена је литургија на Васкршњи уторак. Храм Светог архангела Михаила датира из 1889. године, а његова обнова почела је прошле године уз благослов епископа далматинског Никодима. За обнову храма до данас је прикупљено више од 150.000 КМ, углавном добровољних прилога људи широм свијета. Српско село Отишић смјештено је између Врлике и Сиња, подно планине Свилаје на југоистоку и акумулационог језера Перуча на сјевероистоку. Заузимајући површину од 51 километар квадратни са 13 заселака и 1.200 становника прије рата, Отишић је био највеће село сињске општине. Његовим ободом протеже се магистрални пут Книн–Врлика–Сињ–Сплит. Данас у овом српском селу живи свега неколико десетина житеља који вјерују да ће се у њихов завичај вратити живот са поруком да је обнова духовности заправо обнова живота у Далмацији.

ОСВЕЋЕН ПРАВОСЛАВНИ КРСТ У ЛУДВИНЦИМА

У присуству вјерног народа на Васкрсни понедељак, у Лудвинцима код Трпиње владика осечкопољски и барањски Херувим је, уз саслужење свештенства, освештао новосаграђени православни крст, као и звоно на обличњој сценици које ће убудуће позивати вјернике овога мјеста на Богослужења. Окупљеним вјерницима, свештеницима и мјештанима Лудвинаца потом се у оближњем Дому културе обратио и надлежни парох протојереј Немања Клајић који се захвалио свима онима који су учествовали и помогли изградњу овога крста и куповини црквеног звона.

ПРОСЛАВЉЕН НАЈРАДОСНИЈИ ХРИШЋАНСКИ ПРАЗНИК

ВАСКРС У ДАЛМАЦИЈИ

Празник Васкрсења Господа Исуса Христа молитвено и саборно прослављен је под сводовима свих православних храмова широм Епархије далматинске.

Припреми за долазак најрадоснијег празника претходно је вишенедјељни пост, али и дан који се у хришћанском свијету сматра најтужнијим и најтрагичнијим даном у години – Велики петак.

Током Великог петка у православним домовима симболично су фарбана црвена васкршња јаја, док су у храмовима у вечерњим сатима читана статија уз изношење плаштанице, платна које симболизује страдалог Христа.

Дан очу прازیка Васкрсења, на Велику суботу, у граду Книну је другу годину заредом организована подјела васкршњих погачица и јаја.

– Свима првенствено желимо добро здравље и мир, истрајност у намери да опстанемо и останемо овдје и снагу да заједно пребродимо све недаће које дијелимо и са својим сународницима, али и са својим комшијама – поручила је из Книна потпредседница Владе Републике Хрватске Ања Шимпрага.

Честитку је упутио и замјеник жупана Шибенско-книнске жупаније из редова српске заједнице Огњен Вукмировић.

– Уједно желимо да се и на овај начин свима пренесе порука да нас овдје има, да не смијемо бити заборављени, и да поручим нашим сународницима широм свијета да не заборављају ове крајеве из којих су потекли – рекао је, између осталог, Вукмировић.

Размјењујући честитке и упућујући васкршње поруке свима који су тај дан дошли у Книн из свих крајева, начелник општине Бискупија Милан Ђурђевић поручио је да увијек и на сваком мјесту чувају своје обичаје, да његују традицију

својих предака и буду поносни што носе ген православног народа из Далмације.

На Васкрс епископ далматински Никодим служио је јутрење и свету литургију у манастиру Крки. На светој литургији прочитана је Васкршња посланица патријарха српског Порфирија и свих архијереја Српске православне цркве у којој је, између осталог, наглашено да је молитва вјерујућег народа за мир, молитва Цркве за мир, јако од сваког оружја.

Старим стазама предака, као новообновљеном храму посвећеном Преносу моштију Светог Николаја у Врлици, и ове године упутили су се Чуvari Христовог гроба, поштоваоци и његоватељи древног обичаја православних Срба овог града у Цетинској Крајини. Осим у Врлици, обичај чувања гроба Христовог поштовао се једино у светом граду Јерусалиму. Тачни подаци о самим поцима обичаја нису забиљежени у историјским изворима, али према усменим предањима обичај постоји најмање 400 година и вјерује се да је у Врлику пренесен управо из Јерусалима. Момци и дјевојке из врличких села, обучени у традиционалне и богато украшене народне ношње, додатно су

увеличали прославу Васкрса у овом крају.

– Наш обичај оживљавају момци који су и ове године са поносом обукли ношње Чуvara које су носили и наши преци. Ове године завршава се иконописанье нашег храма, надамо се његовом освештењу, и ово је једна од најважнијих ствари коју смо сви заједно урадили након 2018. године када смо завршили спољашње уређење храма. Наше Удружење Чуvara је организатор те обнове јер то је, поред настојања да сви заједно на неки начин очувамо духовни живот међу нашим сународницима, нешто што смо сви схватили као нашу обавезу и залог за будућност. Жеља момака да се обуку у ове ношње сваке године је све већа. Сада је ту двадесет момака у улози Чуvara, који су само овим поводом стигли из Србије, и трудимо се да све ово буде као некада када су наши преци ходали овим крајевима. Обнова храма је потврда Васкрсења које сви слаavimo и у које вјерујемо, полажући наде у то да ће и овај крај поново васкрснути и оживјети заједно са својим народом – посебно емотивно поручује председник Удружења и овогодишњи харамбаша међу Чуvarима Драган Павловић.

Са једнаком радошћу празник Васкрсења у Врлици је дочекао и Александар Милаш, поносни носилац презимена славног епископа далматинског Никодима Милаша. Иако је његов дјед одавно отишао из Далмације, а отац му је као и он рођен у Србији, жеља га је, каже, од дјетињства вукла да на Васкрс обуче традиционалну ношњу баш тамо одакле му света лоза ниче.

– Долазак овдје је увијек посебан. Иако обичај његујемо у Батајници гдје је, након рата, пренесен из Врлике, долазак на праједовску земљу има неку другачију, посебну емоцију. Ношњу чувара обукао сам много пута, али је ово пети пут овдје у Врлици. Ове године та радост је још наглашенија, јер смо дошли у наш храм који ће ускоро засијати у свом пуном сјају. Сви смо неизмјерно срећни што смо, и кроз обнову и кроз овај обичај, овдје уткали по један дјелић себе сјећајући се тако и својих предака, али и остављајући нешто у аманет новим генерацијама које овдје буду долазиле. Христос је васкрсао, животом побједио смрт, а тугу због ружних ствари из прошлости нека побједи радост коју сви носимо са собом одавде – поручује Милаш.

Васкршња радост оживјела је и уснуло Мокро Поље у општини Ервеник. Традиционално котрљање васкршњих јаја ове је године окупило завидан број Мокропољаца који су Васкрс дошли прославити у свом крају.

Уз одјеке звона које су најавила радосни догађај, поруке љубави и праштања, здравице, пјесму и богате трпезе, православни Срби у Далмацији обилежили су и овај Васкрс, честићајући га свом православном роду најрадоснијим поздравом Христос Васкрсе – Ваистину Васкрсе.

ВАСКА РАДУЛОВИЋ/СРБИ.ХР

Пребиловчани прославили храмовну славу и дочекали новог свештеника

Другог дана Васкрса, на Васкршњи понедељак, обиљежена је слава Храма Васкрсења Христовог, величанственог храма у чијој крипти су сахрањени посмртни остаци канонизованих мученика из Пребиловаца и Доње Херцеговине и у чијем се параклису налази једна од највећих фреско слика у православним храмовима на којој су ликови управо тих мученика. Свету литургију служио је владика Димитрије уз саслужење свештенства.

Након сјечења славског колача, који је уз трпезу љубави припремила кума Милијана Савић, владика Димитрије је представио новог пароха јереја Игора Мاستиловића, који ће убудуће служити у чапљинској парохији умјесто свештеника Марка Гојачића. Отац Марко у краткој

и емотивној бесједи заблагодарио Богу и пребиловачким мученицима за своју службу пред престолом Божјим. Захваљујући се парохијанима за сва дјела, добра и лоша, пожелио је срећу у раду новом парохијском јереју Игору.

Члан Савјета Мјесне заједнице Пребиловци, Алекса Драгићевић уручио је оцу Марку захвалницу као скроман дар за његово скоро деветогодишњи рад на чапљинској парохији.

Након свете литургије и литијског хода око храма, жито и славски колач освештао је новопостављени свештеник, отац Игор. Сабрање бројног свештенства и вјерујућег народа настављено је уз трпезу љубави која је приређена у Културном и духовном центру *Свети краљ Милутићин*.

ПРОБЛЕМ ПРИПОВИЈЕДАЊА

ВАТРА ПРИЧЕ МИРКА ДЕМИЋА

ПИСАЧЕ: ЂОРЂЕ БРУЈИЋ

У генерацији савремених крајишких писаца, или српских писаца из Хрватске, снагом своје приповједачке умјетности/умјешности издвојио се Мирко Демић (Горњи Класнић, Глина, 1964. године) који се по основним карактеристикама до сада објављених дјела убраја у типичне представнике посмодерничке епохе, иако суд о томе никако није једноставан, и нимало једнозначан, увијек је на испиту, и међу отвореним непознаницама.

Окарактерисан као аутор који по примјени иновативних идеја спада у најрадикалније крајишке књижевнике (Д. Иванић), Демић од глобалних до парцијалних модела „разара“ структуру „класичног“ прозног дискурса, тежећи да фантастиком и епизодношћу отвори нову могућност виђења свијета и дјела као самог по себи довољног.

Рукописи Мирка Демића, како су то већ констатовали многи аутори/читаоци, обиљежени су значајном цитативношћу, као и есејистичким, поетским и аутобиографским елементима, при чему дјело, у извјесној мјери, постаје „необична“, ненаративна материја, у којој немогућност јасног одређења текста успоставља корелативни однос са вјечном полемиком, смрћу и онтолошким наслагама људског духа.

Сажетост у језику и испрекиданост говора, у неким јединицама мјестимично сведеног готово на замуцкивање, одсликава све антагонизме између оног што се жељело казати и коначно казаног, онај ме-

ђупростор у који је смјештена осебујност приче, њена цјеловитост и пуноћа.

Само усмјерење које је роман добио још од епохе реализма, када је кренуо у обиљежавање што вјеродостојнијег обликовања свакидашњице, по законитостима вјечних промјена, неминовно је довело до све наглашеније документарности. Читаоцу се, дакле, готово и не оставља могућност да установи/успостави разлику између документарног и фикционалног, између историјских чињеница и пишчеве имагинације. Хомогеност ова два поступка нарушава се тек правилно одмјереним и равномјерним литерарним иступима који се користи за расправу о широком кругу тема, од егзистенцијалне суштине, до проблема текста и писања, односно приповиједања, чиме се дјело лишава хронолошке сувопарности.

Причање, односно приповиједање, означено ватром као суштинским симболом, и причалац/приповиједалац, као медијум у чијим се психолошким слојевима таложу наративна маса, уведени су на мјесто централне подлоге са које се рефлектују све елементарне категорије свијета и човјека у њему.

Ево како Демић говори о томе: „Мора да је заредила каква болештина међу људима и стоком, међу ријечима и реченицама, кад наново треба живу ватру приче vaditi“. Или: „Да би се ватра приче разгорјела, понекад је потребно дувати из пуних плућа. Треба ли подсјећати како се некима десило да, при томе издувају властиту душу?“; даље: „Ако постоји ватра приче, она се свакако налази у близини фабуле,

ФОТО: РАЈКО КАРШИЋ

но никада није фабула сама“. Карактеристичан је, свакако, и следећи примјер: „Мале приче (...) тек су дио свлака којег је Велика Прича одбацила у неком од својих честих пресвлачења“.

Отвореност комуникацијског канала на линији аутор–конзумент, у складу са модерном формом и исконском сврхом приповиједања, оставља могућност наградње дјела и проширују њихову интерактивну сарадњу. Писац у тајне рукописа и писања уводи читаоца као саучесника, препуштајући му дио терета и одговорности пред самим собом.

Цјело књижевно дјело Мирка Демића потврђује теорију отворене структуре романа/приче, његовог сталног трансформисања и трајне недовршености.

А ево шта сам аутор кроз сопствену поетику каже: „Нашли смо се у језику који

је остао без приче. Креће се, а погледом блуди уназад. Својим изласком из језика, огромна телесина приче оставила је за собом изненађујуће велику пустош. (Преостало нам је једино о њој причати и писати.) Предстоји нам пажљиво истраживати наборе и улегнуће у језику, створена притиском целулита умирућег свеждера. (Нема ништа изван ње – све је прогутала, остајући, тако, без хране“).

Можда би се овдје ваљало сјетити херменеутичког колажа деконструкције као поступка различитих читања једног текста, без наде и претпоставке да постоји коначно значење које би након свега могли усвојити, и у њему спокојно уснути. Или постструктуралистичког мишљења о језику који престаје да буде огледало стварности, и постаје прозор кроз чију модрина само протиче њена унутрашњост.

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА У НОВОМ САДУ

ПУТЕВИМА ПРЕДАКА

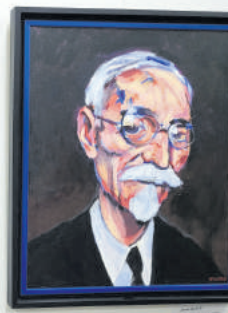
Удружење *Српски крајеви* организовало је шесту ликовну колонију под називом *Путевима предака* 18. 4. 2023. године у Архиву Војводине. Ликовну колонију подржали су Покрајинска Влада, Град Нови Сад, Фонд за избјегла и расељена лица и за сарадњу са Србима у региону, Архив Војводине и Представништво Републике Српске у Србији.

Удружење *Српски крајеви* својим активностима његује и чува српску културу, традицију, је-

зик и национални идентитет. Ова изложба је потврда реченог и један од начина остваривања циљева Удружења.

Ликовна колонија *Путевима предака* и ове године омогућила је стварање веома вриједних умјетничких дјела која су подарили њени учесници. Ова ликовна колонија окупља умјетнике који настоје да буду достојни својих предака и оставе траг за будућа покољења.

Са таквом инспирацијом 11 умјетника је остварило 21 дјело.

– Корачати путевима предака је велика одговорност, јер су преци оставили богато наслеђе, изборили се за нашу слободу и мо-

жемо бити поносни на своје поријекло – поручили су учесници колоније.

Удружење *Српски крајеви* је искористило прилику да поводом шесте изложбе ликовне колоније *Путевима предака* награди најбоље умјетнике. Додијелене су специјалне награде, као и захвалнице свима који су помогли у организацији и реализацији ове изложбе.

Предсједник Удружења *Српски крајеви* Славиша Рујевић објаснио нам како изгледа организација ликовне колоније која резултира једном оваквом изложбом.

– Сваке године умјетницима омогућимо све потребне услове за боравак. Обезбједимо им смјештај, превоз, храну, боје, платна, урамимо све слике, омогућимо изложбу, одштапамо каталоге. Умјетници су из Новог Сада, Сомбора, Зрењанина, Дрвара и

Бањалуке. Њихове теме инспирисане су путевима предака, односно свим оним што нас подсећа на наше претке. Ту имамо портрете знаменитих личности из српске историје, народне ношње, пејзаже, манастире и све што чини културно наслеђе српског народа – истакао је Рујевић.

У музичком дијелу програма, посјетиоци изложбе имали су прилику да чују пјесме и кола из Славоније и Барање, са простора Високе Крајине и Прњавора, као и кола из Старе Србије и околине Враћа у извођењу Вида и Милана Вашалића. Милан Вашалић је добитник бројних награда и признања и званично носи титулу чувара народне традиције, а његов син Вид је кренуо његовим стопама у преношењу културног наслеђа потомцима.

ДРАГАНА ШИПОВАЦ

Станко Родић, Драган Миличић, Ненад Игњатов, Снежана Мандић, Уна Косић, Славиша Рујевић, Мирјана Зечевић, Константин Гушић, Стојан Божић, Бошко Ивић и Владан Николић

ОДРЖАНО 8. ВЕЧЕ СЛАВОНАЦА У БЕОГРАДУ

СЛАВониЈО НЕК ТИ ИМЕ ТРАЈЕ, МИ ЧУВАМО ТВОЈЕ ОБИЧАЈЕ

У *Инџерхوليوуду* у Београду, 8. априла одржано је 8. Вече Славонаца у организацији Удружења *Славонија у срцу*. Ово вече дружења, игре и пјесме има за циљ да отргне од заборава културне вриједности Славоније. Да сачувају сјећања на традицију српског народа која се вијековима развијала на просторима папучких брда.

Многобројни гости ове вечери, њих преко 600 могли су да уживају у обичајима, ношњи, да заиграју криво коло, тарабан и логовац и запјевају бећарац. Све је то непротрљиво културно и идентитетско благо Срба из Славоније.

На самом почетку официјелног програма чланови Удружења *Славонија у срцу* приказали су сегменте из славонских сватова.

Госте је поздравио предсједник Удружења Миодраг Жарковић не кријући задовољство што су се Славонци и пријатељи Славоније и ове године окупили у оволиком броју.

– Трудимо се да у свом дјеловању сачувамо културне вриједности са подручја Западне Славоније, али наше активности имају и хуманитарни карактер.

Жарковић је позвао и госте који су дошли из завичаја, из Дарувара, затим госте из Бањалуке, Пакраца и Слатине, као и наше земљаке који су дошли из дијаспоре.

– Вечерас смо сви овдје исти, дошли смо с циљем да се провеселимо, пјевамо и играмо до јутра уз наш оркестар *Нон стий бенд*.

Сваке године радо виђен гост на славонским вечерима је и предсједник Савеза Срба из региона и народни посланик Миодраг Линта који је поручио да му је велика част и задовољство да присуствује овој величанственој манифестацији.

– Срби из Славоније и прекодрински Срби дају велики допринос друштвеном, економском, културном, просвјетном и сваком

» Миодраг Жарковић и Милена Жарковић

другом развоју наше мајке Србије. Воле без резерве своју мајку Србију и желе да она буде јака, богата, моћна држава у којој институције на озбиљан и одговоран начин рјешавају бројне проблеме грађана.

Међутим, Славонци и остали Крајишници апелују од своје мајке Србије, наводи Линта, да обрати пажњу на одређена питања и проблеме са којима се суочавају од стамбеног питања више од 12.000 прогнаничких породица који су и даље подстанари, да се покрене суштински дијалог о рјешавању бројних имовинских, стечених, статусних и других права, да се кончано признају припадници војске и полиције Републике Српске Крајине, те да се заштите српски борци које прогони хрватско и муслиманско правосудје и још многа друга питања.

Предсједник општине Земун Гаврило Ковачевић каже да је импресиониран бројем гостију на Славонској вечери.

– Посебно бих истакао транспарент на којем пише: „Славонија док ми име траје

» Завичајно удружење *Славонија у срцу* приказало је сватовске обичаје Срба из Славоније

ми чувамо твоје обичаје”, и док год чувате обичаје из Славоније, Барање, Баније, Кордуна, Срема, Лике, Далмације живјеће овај народ. Зато вас молим да све ваше младе, чланове породице, добро научите одакле су, ко су им ђедови, ко су им прађедови и одакле су потекли јер све је то дио наших живота. Не треба никада да заборавимо ни ко смо, ни шта смо, ни одакле смо.

Иако је вријеме поста, парох даруварски Ђорђе Остојић обратио се Славонцима и њиховим пријатељима уз апел да док чланови Удружења *Славонија у срцу* играју и пјевају обрате пажњу јер имају прилике да много тога науче од њих.

– Није Славонија у јелу и пићу, већ јесте у нашим обичајима. Овдје је позван епископ славонски Јован, који вас све из срца поздравља, али због поста није у могућности да дође. Подржава вас и жели да и даље чувате обичаје и Славонију своју, не само овдје у Београду и у Србији, која јесте наша мајка, већ да долазите и обилазите своју Славонију и тамо се веселите. Велика ми је радост да овдје срећем и људе који и даље живе у Дарувару и који су дошли да кажу и покажу да смо живи, да нисмо изумрли. Ваше је да помогнете да тако буде и убудуће. Размишљајте о томе, ако Славонија умре нећете је сачувати само у *Инџерхوليوуду*.

Славонци су били вриједни у протеклом периоду па су чланови Удружења, посебно Никола Додош и Мирко Русмир заједно са Сњежаном Станишић прикупили 4.000 бећараца. Они ће бити објављени у књизи *Бећарац Срба у Западној Славонији*. Књига је завршена, али да би се одштампала треба да се прикупе средства за штампу. Тако да свако ко жели да помогне штампање ове вриједне књиге треба да се јави Удружењу *Славонија у срцу*.

Чланови Удружења су на улазу у салу поставили и донаторску кутију, како би се и овом приликом прикупљала средства за светиње у Славонији.

Гости на Славонској вечери су били и Славонац, предсједник Организационог одбора *Крушедолских звона* и Завичајног клуба *Славонија* из Инђије Вељко Вукелић, предсједник Удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније Мирослав Ковјанић, предсједник Завичајног удружења Кордунаша, потомака и пријатеља Кордуна Петар Шаула, Богдан Гутеша *Ком шрејд*, Лила Ражњатовић из Удружења српско-македонског пријатељства.

Гости су могли да купе томболе које су донирали спонзори: генерални спонзор *Айроџајук Шид* на челу са Брацом Богатићем, *Трофеј комерц* и Миодраг Жарковић, *Наи (Naai)*, Аутоцентар *Tutto* и Предраг Миркајловић, *Славонија у срцу* Београд, Месара *Славонац* Ранка Јанковића, Собе *Радуновић* Врдник власника Мирослава Радунковића, Аутоцентар *Вучковић* Горана Вучковића, Боро Жарковић из Београда, Миленко Жарковић из Љубовије, Милан Миљанић из Београда, Аутоперионица *Новак Лукић*, Технички преглед *Јован Бусије*, Ресторан *Инџерхوليوуд* Београд, Музички оркестар *Нон стий бенд*, Фризерски салон *Нена* Земун Сњежана Станишић и сви чланови Удружења *Славонија у срцу*.

Најсрећније руке био је Ранко Продановић освојивши чак двије прве награде, прву 7 дана за двије особе на Златибору у апартманима *Резиденци* (спонзор *Айроџајук*) и другу телевизор андроид *Тесла*.

Ово весело дружење је камером забиљежио Милан Јовановић из Студија Јовановић – Кордун из Бусија. **ДРАГАНА БОКУН**

Весело на дружењу мјештана славонских села Мацуте и Шпанат

Да Мацућани не заборављају своје село показали су и ове године окупивши се 22. априла на 15. вечери завичајног дружења мјештана села Мацуте у ресторани *Анђела* у Борчи. Организациони одбор на челу са Бором Ратићем побринуо се да све буде на врхунском нивоу.

Ове године су се удружили са мјештанима села Шпанат који су обиљежавали своје 11. завичајно окупљање. Окупило се око 200 земљака.

Боро Ратић је поздравио госте, своје Мацућане, и пожелио им лијеп провод, да се кроз пјесму и игру присјете свог родног краја. То је исто учинио у име Организационог одбора села Шпанат Драган Милошевић.

На велико задовољство Славонаца, сваке године, из родног

краја дође парох слатински Драган Гаћеша.

– Велико ми је задовољство бити овдје са вама. Преносим вам поздраве епископа пакрачко-славонског Јована. Поздраве вам доносим и из Мацута и Шпаната. Прије неки дан сам био у Мацутама, а сутра ћу бити у Шпанату. Нажалост, у Мацутама више нема никога од на-

ших људи, али имамо цркву која свједочи о вама. Нешто боље је у Шпанату гдје има пар кућа наших домаћина који ме дочекују и организују тамо са мном разна славља.

Позвао је све присутне да се у што већем броју окупе у порти Храма Успења Пресвете Богородице у Мацутама, 28. августа, на Велику Госпојину. Храм је сагра-

ђен прије 331 годину, а запаљен на православни Божић 1942. године и већ 81 годину стоји без крова и одолијева времену.

Ово вече је познато и по богатој томболи која је коштала свега 100 динара, па не чуди што је распродато преко 1000 листића. Најсрећнији су могли добити печено јагње, печено прасе, телевизор и бројне друге награде. Све те

богате награде обезбиједе управо мјештани ова два села.

Орила се пјесма *Ова ми је стина за најмилија, од Мацућа на до Бералија*... Гости су до касних сати уживали у славонској пјесми и плесу. За одличну атмосферу побринуо се изврстан *Нон стий бенд*.

Средства која остану послите томболе организатори увијек уплате у хуманитарне сврхе.

Мацуте припадају општини Воћин, а прије рата припадале су Подравској Слатини. Шпанат се налази у општини Сопје.

Оно што радује је да сваке године долазе млади. Љубав према Славонији, према брђанској наслиједили су од својих родитеља. Само тако се може сачувати сјећање на завичај преносивши га са кољена на кољено.

ДРАГАНА БОКУН

ЕНТУЗИЈАЗАМ КОЈИ НЕ ЈЕЊАВА - НЕНАДУ АБРАМОВИЋУ ПОВЈЕРЕН НОВИ МАНДАТ

ДЕЦЕНИЈА РАДА УДРУЖЕЊА ЗАВИЧАЈ

У сали Општине Звездара 1. априла одржана је 6. редовна, изборна и свечана Скупштина Удружења избјеглих и расељених *Завичај* која је започета химном Србије и Крајине у извођењу Виде Зеца, након чега је скуп благословио Јереј Јован Јефтенић из Цркве Светог Великомученика Пантелејмона из Миријева.

Председник Ненад Абрамовић је од чланства добио повјерење и нови мандат што су поздравили и бројни гости и пријатељи овог Удружења.

Председник Скупштине општине Звездара Владан Јеремић је навео да то што Удружење *Завичај* траје већ десет година је потврда да се врједности и принципи којима се руководе у свом раду итекако вреднују.

– Имали смо неколико заједничких активности и драго ми је да ГО Звездара јесте ваш други дом, онај који никада нећете напуштати.

Председница Удружења за очување културне баштине Дах Драгана Вујасиновић је нагласила да је Абрамовић увијек на располагању својим сународницима.

Подршку *Завичају* дао је и Миле Боснић, председник Удружења Крајишника из Панчева.

– Драго ми је да је Абрамовић успио успоставити тако лијепе односе са органима власти гдје се поштује да ми овдје живимо, радимо и гласамо.

» Ненад Абрамовић и Владо Новаковић

Из Новог Сада дошао је Драгомир Лалић из *Отаџбинској покрет* који је истакао да *завичај* не смије бити заборављен.

– Заборав и нестрпљење је највећи гријех који се може десити нама Крајишницима и ми сигурно не смијемо бити нестрпљиви – рекао је Лалић и додао да ће дати Бог да сва крајишка удружења има-

» Владан Јеремић

ју унију, или секцију младих који ће за коју годину наставити истим путем.

Милан Жунић председник Координације удружења избјеглих и расељених у Републици Србији рекао је да је Координација чији је члан и Удружење *Завичај* једна породица која заједно ради за добробит оних које представљају.

– Удружење *Завичај* иза себе има на стотине акција које су завршене. Велики су борци и желим им да се следећих десет година овдје налазимо.

Поздравни телеграми су стигли од удружења из дијаспоре, од Српског националног савеза, Српског оmlадинског кола из Чикага, Српске православне омладине Инсбрук, Српског националног вијећа Викторија...

Председника Удружења

Будимо људи Батајница Владо Новаковић поконио је председнику Удружења *Завичај* Ненаду Абрамовићу грб који је владика славонски Јован освештао, док су из Удружења *Завичај* Новаковићу дали медаљу.

Председник Удружења *Завичај* Ненад Абрамовић је сумирао протеклих 10 година рада Удружења.

– Када смо почињали обешћали смо да ћемо сву енергију усмјерити да поправимо положај избјеглих и расељених, бораца ратова деведесетих, ратних војних инвалида. Рекли смо да нећемо ћутати о злочинима почињеним над нашим народом, јер смо дуго ћутали, о Јасеновцу, о Пагу, Јадовну, ћутали смо о Кошарама, о Паштрику, *Олуји* и *Бљеску*.

Абрамовић је истакао да Удружење очекују нови изазови и да ће се и даље организовати манифестације које имају за циљ окупљање и очување традиције, али и бескомпромисну борбу за достојанство крајишких бораца и ратних војних инвалида.

Замјеница председника Скупштине Удружења *Завичај* Драгана Абрамовић Дринић је водила Скупштину до избора новог председника Скупштине.

У културно-умјетничком програму наступиле су мушка и женска пјевачка група Културне заједнице Крајине.

ДРАГАНА БОКУН

ПРИЗНАЊА ЗАСЛУЖНИМА

ПЛАКЕТЕ СУ ДОБИЛИ: Секретаријат за социјалну заштиту Града Београда Милица Станковић, Илија Стојаковић, Тања Бенак, Миладин Јовановић (оснивач Удружења *Завичај*), председник Општинског одбора Гроцка Небојша Јовановић, Неша Алексић, секретар Јован Чакаревић, Раде Иветић, Милован Зупковић, Жељко Бенак, Милан Жунић, Богосав Спасић, Велимир Вељо Спасић, Сања Шараба, Мирјана Пожар, Дражен Тинтор, Драгана Абрамовић, Ненад Абрамовић.

МЕДАЉЕ: Адам Нишевић, Раде Ивановић, Радмила Вујић, Ана Гуц, Драган Ковачевић, Бисерка Алексић, Раденко Ранитовић, Боро Перић, Милан Дрча, Слободан Лукић, председник ГО Владан Јеремић, Иван Дабичић, Миле Боснић, Драгомир Лалић, Драгана Вујасиновић, Драгица Бабић, Иван Гуц и Славиша Ђукић.

ЗАХВАЛНИЦЕ: Председник ГО Владан Јеремић, Цено Михајлов, Срђан Јанковић, Биљана Биба Јовановић.

ДУГА ЛИСТА ГОСТИЈУ

Водитељка програма Драгица Бабић поздравила је госте: директора Поште Србије Зорана Ђорђевића, председника општине Звездара Владана Јеремића, председницу Скупштине општине Гроцка Весну Дамјановић, изасланика председника општине Гроцка Радета Иветића, Удружење ветерана *Црвене беретке*, Драгомира Лалића из *Отаџбинског покрета*, Удружење за очување традиције *Дах*, Завичајни клуб Кордунаша – Слободана Шарца и Душка Дејановића, Удружење војске и полиције Републике Српске Крајине, Удружење слијепих и слабовидних особа са инвалидитетом *Гледамо срцем*, Удружење Крајишника Србије на челу са Милом Боснићем, Удружење Крајишника Обровац, Удружење жена Косова и Метохије, Иницијативу младих Косова и Метохије, Удружење пензионера Мали Мокри Луг, Удружење Болеч.

ЛИЧКО ВЕЧЕ СРБЉАНА

» Доминика Радаковић и Диана Клапаревић

Окупљања Личана из Срба и околине је традиција дуга већ 20 година. Након 3 године паузе, због пандемије корона вируса, Личани су се коначно окупили 8. априла 2023. године у ресторану *Kengur Resort* на Алтини. Организацију ове свечаности спровели су у дјело млађи чланови ЗКЛ Срб.

Ова манифестација представља богату и разнолику културну баштину личког краја. У склопу традиционалне личке вечери, гости су уживали у различитим културно-умјетничким садржајима, као што је наступ КУД-а *Бирило и Методије* са Бусија, који чине млади нараштаји Срба Крајишника.

Поред тога, била је ту и рецитација родољубиве pjesме *Зашто тишем*, коју је написала белгичанка Љиљана Пилиповић Карановић. Уз богат садржај програма, присутни су се забавили уз томболу, гдје су се на поклон добијали аутентични лички реквизити, направљени од дрвета, као што су коса, виле, грабље, лички котао за ракију, чутура и др.

А да се култура и хуманитарни рад могу повезати како би се постигао заједнички циљ, организована је аукција, гдје су се гости надметали за куповину тамбуре, а затим и кубуре. Сви заинтересовани подржали су новчано пројекат. Донације су награђене предивним фотографијама Срба

» Србљани су се дохватили микрофона и отпјевали сплет крајишких pjesама

и околине, које је забиљежило оштро око Стефана Војновића, младог Личанина који живи и ради у Србу.

Новац од аукције усмјерен је за едукативно-туристички пројекат КУК младе Србљанке Невене Јелаче. Пројекат је започет у сарадњи са Удружењем *Биоштека* Загреб и подразумева сређивање околине Склопа, предивног водопада у Србу, прављење стазе до видиковца *Кук* и постављање стола и клупа на врху. Цијелом дужином стазе биће постављене табле са сликама и главним описом биљних и животињских врста карактеристичних за поднебље.

У плану је низ едукативних радионица за дјецу предшколског и школског узраста, које ће бити организоване већ од овог лета.

До краја вечери, госте је забављао сјајни пјевач Бранко Полић, члан бенда Аце Чутаје.

Завичајни клуб Личана Срб има жељу да ангажманом помогне људима из свог краја. У плану је обиљежавање Дана устанка у Другом свјетском рату, у духу сјећања на храброст и страдање недужног становништва, који је трпио геноцид од стране усташа и коначно пружио отпор 27. јула 1941.

ДИАНА КЛАПАРЕВИЋ

СРБИЈА ДА УПУТИ ПРОТЕСТ ХРВАТскоЈ ЗБОГ ПРОГОНА СРБИНА ВОЈИСЛАВА БУЗАКОВИЋА

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта позива министра спољних послова Ивицу Дачића да упути најоштрији протест Хрватској због прогона српског борца Војислава Бузаковића. Војислав Бузаковић, родом из Петроваца код Вуковара, је 31. марта изручен из Ирске у Хрватску по хрватској потјерници јер је наводно починио ратни злочин против цивила у свом родном мјесту.

Србија треба да захтева од Хрватске да коначно престане са понижавањем и прогоном бивших припадника оружаних снага СФРЈ и Војске и полиције Републике Српске Крајине који су се часно и храбро борили за свој народ и државу.

Поред тога, Србија треба коначно да почне пружати стручну, правну и финансијску помоћ српским борцима које прогони хрватско правосуђе.

Све чињенице јасно говоре да је хрватско правосуђе у функцији хрватске државне политике и да има селективан приступ у процесуирању ратних злочина. Циљеви монтираних судских поступака против српских бораца јесу застрашивање, одвраћање од одласка у свој завичај и оправдање лажног мита о Домовинском рату према коме су Срби агресори и злочинци, а Хрвати ослободиоци и жртве.

То, између осталог, потврђују подаци ДИЦ *Веритас* да је на основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свијета до сада ухапшено 185 Срба. Поред тога, у хрватским затворима се због наводних ратних злочина налази 29 српских бораца, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуде.

БОШЊАЧКИ ПОЛИТИЧАРИ НЕ ОДУСТАЈУ ОД ОТИМАЊА ИМОВИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ И РУШЕЊА ДЕЈТОНСКОГ СПОРАЗУМА

Бошњачки политичари не одустају од отимања имовине Републике Српске с циљем даље рушења Дејтонског споразума и стварања унитарне Босне и Херцеговине, онекакву је замишљао Алија Изетбеговић, истиче предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

У тој функцији је и антидејтонска изјава коју је потписало осам бошњачких политичких представника из Федерације БиХ о државној имовини. У наведеној изјави су навели да Тужилаштво БиХ и остали надлежни органи БиХ морају процесуирати одговорна лица која најављују да ће наставити књижење те имовине на Републику Српску.

У Уставу БиХ односно у Анексу четири Дејтонског споразума јасно пише да имовина припада ентитетима, а не Босни и Херцеговини. Република Српска треба да се упорно правним и политичким средствима бори за досљедно поштовање Устава и дејтонског система у БиХ. Никакве политичке одлуке Уставног суда БиХ и наметнути закони Високог представника, а камоли изјаве бошњачких политичара, не могу бити изнад Дејтонског споразума који има карактер међународног уговора.

ЛИНТА: СРБИЈА ДА УСВОЈИ РЕЗОЛУЦИЈУ О ГЕНОЦИДУ НАД СРБИМА У НДХ И ОСНУЈЕ МЕМОРИЈАЛНИ ЦЕНТАР

Поводом 82 године од оснивања геноцидне Независне Државе Хрватске предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта тражи да Србија усвоји Резолуцију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ, оснује Меморијални центар геноцида над Србима у НДХ и одреди Дан сјећања на српске жртве геноцида НДХ. Циљ предложених мјера јесте да се на систематски начин његује култура сјећања и коначно започне праведна борба за признање геноцида над нашим народом у међународној заједници.

Линта подсећа да је 10. априла 1941. године основана геноцидна Независна Држава Хрватска чији је концепт био смишљен и планиран геноцид над српским народом. Концепт се спроводио под паролом да трећину Срба треба побити, трећину покатоличити, а трећину протјерати. Злочин геноцида у НДХ по својим размјерама је раван Холока-

усту који је нацистичка Њемачка извршила над Јеврејима. Усташки геноцид у НДХ вршен на најбруталније и најсвирипије начине, углавном „ручно“ (користећи 57 метода убијања) ножевима, маљевима, сјекирама, специјалним сечивима од којих је најпознатији „србосјек“) и др.

Линта истиче да је злочин геноцида извршен кроз систем

концентрационих логора смрти, као и масовним покољима изван њих. У НДХ је страдало око милион Срба. Једино су у НДХ постојали концентрациони логори за истребљење дјеце. Велики број страстишта на којима су жртве овог геноцида биле мучене и убијане и масовне гробнице у које су бацане до данас нису на ваљан начин обиљежени и заштићени. То-

ком провођења овог геноцида око 250.000 Срба је било принуђено да се, зарад спаса голог живота, одрекне своје православне вјере и под присилом и смртном пријетњом прихвати католицизам.

Линта истиче да се хрватски народ није суочио са својом усташком и геноцидном прошлошћу. У Хрватској се усташе називају хрватским патриотима и борцима за слободу; фабрика смрти Јасеновац се назива радним логором; логори за српску, ромску и јеврејску дјецу у Сиску и Јастребарском се називају прихватилиштима, усташки поздрав „За дом спремно“ се сматра старим хрватским поздравом; Хрватски сабор је покровитељ комеморације убијеним усташким зликовцима у Блајбургу, слободно се штампају и промовишу књиге које величају НДХ и усташки режим; више од 30 улица носе имена усташких званичника или јавних личности које су биле блиске режиму и други примјери.

ПРИЈЕДЛОГ ДА СЕ 10. АПРИЛ ПРОГЛАСИ ЗА ДАН СЈЕЋАЊА НА ГЕНОЦИД НАД СРБИМА У НДХ

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта предлаже државним органима да се 10. април прогласи за Дан сјећања на геноцид над Србима у Независној Држави Хрватској. Главни разлог јесте чињеница да је оснивањем НДХ 10. априла 1941. године започела реализација дуго припреманог Плана истребљења и уништења српског народа огњем и мачем на читавом подручју данашње Хрватске, БиХ и Срема све до Земуна с циљем стварања етнички чисте Велике Хрватске без Срба.

Сваког 10. априла читава Србија би требало да застане на двије минуте. Сиренама, црквеним звонима, стајањем у мјесту

и комеморативним скуповима одала би се почаст српским жртвама геноцида у НДХ. Грађани би стајали у мјесту на улицама, радним мјестима, домовима, балконима, кафићима, ресторанима и др. Такође, аутомобили, аутобуси и камиони би се заустављали на путевима и возачи би излазили из њих и стајали у мјесту.

У основним и средњим школама на тај дан би се организовао посебан школски час у циљу упознавања ученика с извршеним геноцидом над Србима у НДХ. Такође, тога дана би радио и ТВ станице емитовале програме на тему геноцида. Након сирена, црквених звона и стајања у мјесту требало би да се одржи државна церемонија

обиљежавања Дана сјећања на српске жртве геноцида у НДХ. На овај начин држава Израел сваког 18. априла обиљежава Дан сјећања на жртве Холокауста.

Линта подсећа да је Законом о државним празницима у Републици Србији 22. април установљен као Дан сјећања на жртве Холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом свјетском рату. Дан сјећања се обиљежава у спомен на 22. април 1945. године и пробој групе логораша из концентрационог логора смрти у Јасеновцу – Доња Градина. Међутим, у Србији још увијек није установљен дан који је посвећен посебно сјећању на српске жртве геноцида у НДХ.

Након састанка Брнабић и Пленковић: Коначно да почну да се рјешавају бројна питања прогнаних Срба

Предсједник Савеза Срба из региона Миодраг Линта тражи да коначно почну да се рјешавају бројна питања прогнаних Срба након разговора предсједнице Владе Србије Ане Брнабић и предсједника Владе Хрватске Андреја Пленковића у Загребу. То су повратак отетог и узурпираног пољопривредног земљишта и друге имовине, надокнада новчане штете за отета станарска права и уништене српске куће, викендице и пословне просторе, исплата

заосталих и неисплаћених пензија пензионерима и њиховим наследницима, признање радног стажа, бесправна сјеча и крађа шуме, процесуирање одговорних за ратне злочине, питање несталих и друга питања.

Линта истиче да је веома важно да преостали Срби у Хрватској почну уживати сва права која им гарантује Устав, закони, међународни и међудржавни уговори. То, између осталог, значи да Срби слободно могу да уче и користе српски језик и ћирилицу,

да се запошљавају у државном и јавном сектору, да се слободно користе ћирилично-латинични називи мјеста, институција, улица и тргова као што је то случај у Србији, да се слободно обиљежавају мјеста страдања Срба, да се врати отета и узурпирана имовина, да се обнавља инфраструктура. Поред тога, јако је важно да Срби више не живе у страху и грчу и да не морају да крију свој национални идентитет, посебно у хрватским градовима.

Тужилаштво Србије да процесуира планско убиство 181 Србина у Мркоњић Граду

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта позива Тужилаштво за ратне злочине Србије да покрене истрагу и подигне оптужницу за звјерско и планско убиство 181 Србина у Мркоњић Граду.

Прошло је 27 година од отварања масовне гробнице у Мркоњић Граду из које су ексхумирани посмртни остаци 181 српског цивила и борца убијених од стране Хрватске војске и ХВО-а 1995. године а за овај монструозни злочин још нико није одговарао.

У питању је највећа масовна гробница српског народа у

Републици Српској из протеклог Одбрамбено-отаџбинског рата. Међу њима је био 81 цивил, од којих 10 жена, 97 бораца Војске Републике Српске и три припадника Министарства унутрашњих послова, а у мањим гробницама на подручју ове општине пронађено је још 176 тијела.

Линта сматра да је крајње вријеме да Србија оснује Меморијални центар српских жртава на простору бивше Југославије с циљем да се покрене активна дипломатска, правна и политичка борба за истину о страдању нашег народа деvedесетих година прошлог вијека.

Српско тужилаштво ћути на плански прогон и убиства Срба у Задру и уништавање њихове имовине

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта подсећа да су се навршиле 32 године од *Задарске кристалне ноћи* односно планског уништавања српске имовине и прогона и убиства Срба у Задру. Дана 2. маја 1991. године више од 2.000 хрватских шовиниста и екстремиста кренуло је у рушилачки и варварски поход на српску имовину по узору на нацистичку Њемачку и уништавање јеврејске имовине и то у по бијела дана. Били су наоружани пиштољима, палицама, моткама, шипкама и камењем и пјевали су усташке пјесме и узвикивали усташке пароле. Међу њима је био и један број униформисаних полицајаца који су употребили велику количину експлозива. Важно је нагласити да је Србима у Задру и околини недјељама раније пријеђено на улицама, путем телефона и слањем писама на кућне адресе. Јавна је тајна да су мјесецима раније локални

одбори ХДЗ-а састављали спискове српских кућа и осталих објеката које треба порушити. Линта наводи да је током 2. и 3. маја 1991. године у Задру и околини уништено око 200 српских објеката у власништву Срба и Србије, (куће, викендице, приватни локали и локали

друштвених фирми из Србије). Данима послје овог догађаја полиција и хрватске паравојне формације изводили су Србе из њихових станова и хапсили их по улицама и одводили у циглану поред *Нина* и на друга мјеста гдје су звјерски мучени, а многи су ликвидирани. Уби-

јање Срба и минирање српских кућа и привредних објеката су настављени током лета и јесења 1991. и у каснијем периоду. Током 1991. и 1993. године у Задру су убијена најмање 34 Србина, од тога 15 цивила, а остало су припадници ЈНА. Са подручја Задра протјерано је више од 10.000 Срба. Према подацима градске Комисије за попис срушених кућа у ужем дијелу Задра је минирано и уништено око 470 српских кућа и других објеката за вријеме рата.

Линта истиче да нико није одговарао за масовни злочин над Србима у Задру. То је један од многих доказа да је хрватско правосуђе етнички мотивисано и у функцији хрватске државне политике. Он поново захтјева да српско Тужилаштво за ратне злочине коначно покрене истрагу и подигне оптужницу за мучења, убиства и прогон Срба у Задру и планско уништавање њихове имовине.

Увијек се сјећати свирепог злочина над купрешким Србима за који нико није кажњен

Навршила се 31 година од свирепог злочина Хрватске војске и хрватских паравојних снага над 54 српска цивила са подручја Купреса, подсећа председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта. Највећи број њих је убијен у периоду од 3. априла када су јаке хрватске снаге напаале Купрес и 10. априла 1992. године. За страдање купрешких Срба, иако се

знају имена свих жртава и имена више од сто учесника у њиховом убијању, још нико није кажњен. Више од 150 Срба је одведено у логоре по западној Херцеговини и Хрватској у којима су звјерски мучени и прошили праву голготу.

Линта истиче да је страдање купрешких Срба још један у низу свирепих и монструозних злочина почињених над

српским народом. Трагична је чињеница да су у Сарајеву, Загребу и западном дијелу међународне заједнице и даље на сцени срамни покушаји игнорисања сваког злочина над Србима.

Прошло је скоро 28 година од завршетка рата и даље нема правде за српске жртве. Међутим, колико год други умањивали и негирали српске жртве

наша је обавеза да их се увијек сјећамо и да нам буду опомена да зло никада не спава.

Линта сматра да Србија треба основати Меморијални центар српских жртава на простору бивше Југославије с циљем да се покрене активна дипломатска, правна и политичка борба за истину о страдању нашег народа деведесетих година прошлог вијека.

СРАМНА ПРЕСУДА ВРХОВНОГ СУДА ФБИХ: САМИР БЕЈТИЋ ОСЛОБОЂЕН ЗА ЗЛОЧИНЕ НАД СРБИМА

Председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта оцјењује као срамну али очекивану одлуку Апелационог вијећа Врховног суда Федерације Суда БиХ којом је припадник Десете брдске бригаде тзв. Армије БиХ Самир Бејтић ослобођен оптужби за ратни злочин над Србима на Казанима. Врховни суд Федерације БиХ је својом одлуком потврдио ослобађајућу пресуду Кантоналног суда у Сарајеву.

Суђење Бејтићу је било фарса јер је трајало дуже од 20 година што потрђује чак четврта ослобађајућа пресуда. Бејтић је још 2006. године био осуђен на 14 и по година затвора за злочине почињене на Казанима али је та пресуда укинута. Потом га је Кантонални суд у Сарајеву у два наврата ослободио оптужби али су те пресуде биле укинута од стране Врховног суда Федерације БиХ. На ову ослобађајућу пресуду не постоји могућност жалбе.

Наведена пресуда Врховног суда Федерације БиХ јесте један од многих доказа да у БиХ нема правде за Србе јер су налогодавци и починиоци стравичних злочина над српским народом у протеклом рату остали некажњени. Пресуда представља наставак понижавања српских жртава и њихових породица и пљување у лице правди. Правосуђа Федерације БиХ и БиХ су у функцији оправдања стереотипа о српској кривици који снажно подржавају одређени центри у западном дијелу међународне заједнице.

Линта сматра да Србија треба да оснује Меморијални центар српских жртава на простору бивше Југославије с циљем да се страшни и масовни злочини над Србима сачувају од заборава. Без истине о страдању српског народа није могућа успостава повјерења и истинска нормализација на простору бивше Југославије.

РАТНОХУШКАЧКЕ ИЗЈАВЕ МИНИСТРА ОДБРАНЕ БИХ ЗУКАНА ХЕЛЕЗА

Најоштрије осуђујем ратнохушкарке изјаве министра одбране БиХ Зукана Хелеза да је довољно „два и један да крену и пресеку босанскохерцеговачки ентитет Републику Српску и да Американци пошаљу оружје“, као и да је мирни разлаз рат, поручио је председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта.

Наведене изјаве су опасне јер се шаље јасна порука да се Република Српска не прихвата као конститутивни дио БиХ. У питању је неодговорно понашање министра Хелеза али и других бошњачких политичара који не одустају од сулуде идеје стварања унитарне БиХ са доминацијом бошњачког народа.

Линта истиче да Република Српска треба инсистирати на досљедном поштовању Дејтонског споразума који је симбол и гаранција мира. Дејтон је једини документ чији садржај треба да бране и земље потписнице, али и чланице Савјета за спровођење мира у БиХ. Дејтонски споразум гарантује равноправност два ентитета и три конститутивна народа у државној заједници. Без сагласности два ентитета и три народа не може се донијети ниједна одлука.

У ДОБАНОВЦИМА ОДРЖАНО ТРАДИЦИОНАЛНО БАНИЈСКО ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ

» Далибор Јелић, Ђуро Богдановић, Миодраг Линта, Даница Дана Богдановић, Мирослав Ковјанић, Игор Вукчевић и Бошко Радовановић

» Ранко Станић Џими са мушком и женском пјевачком групом Банија

Туђина је облак сиви, све је моје на Банији

У ресторану *Квин* у Добановцима 22. априла 2023. године одржано је традиционално Банијско вече. Као и сваке године Банијци су се веселили до дубоко у ноћ. Подијум је у сваком тренутку био пун.

Међу гостима су били савјетник председника општине Земун Игор Вукчевић, народни посланик и председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта, члан Вијећа ГО Земун Бошко Радовановић, председник Коалиције удружења избјеглица Миле Шапић, водитељка *Хеји* телевизије Ирена Јовановић, председник Удружења Кордунаша, потомака и пријатеља Кордуна Петар Шаула, потпредседник Завичајног удружења *Славонија у срцу* Никола Малетић.

Присутнима се обратио Бошко Радовановић поздравивши све присутне у име председника општине Гаврила Ковачевића.

– Желим да ово вече, али и свако ваше дружење прође у лијепом расположењу и дружењу у здрављу и весељу.

Председник Удружења Банијаца Мирослав Ковјанић захвалио се свима што су дошли у оволиком броју на Банијско вече.

– Овом приликом желим да апелујем на све вас да управо ми морамо бити чувари наше културе, традиције и обичаја, и да то пренесемо на наше млађе генерације. Да знају сутра ко су, шта су, од кога су потекли и гдје су им коријени. Завичајно удружење Банијаца се труди и ради на томе, наставићемо и даље.

Ковјанић се захвалио свим члановима удружења који су све ове године вриједно радили, пуно тога се одрекли да би били гдје су данас.

– Желим да вас позовем на још једно наше дружење које ће бити 11. јуна на Бусијама, то је Сабор Крајишника. Дођите да се дружимо.

Овом приликом је Мирослав Ковјанић уручио чланску карту Удружења Банијаца, потомака и пријатеља Баније водитељки Ирени Јовановић са којом Банијци сарађују успјешно већ дуже вријеме.

– Са Банијцима ми је увијек весело, увијек сте расположени, пуни енергије и харизме и то очекујем и вечерас. Сви сјајно изгледате, осјећам позитивну енергију код свих вас, и биће ово журка за памћење и велика ми је част што сам овдје са нама. Чланску карту ЗУ Банијаца је требао да

добие и уредник и водитељ Марко Долеш који није могао да присуствује Вечери Банијаца, као и глумац и водитељ Срђан Јовановић и Банијка Жељка Савудрић.

Народни посланик и председник Савеза Срба из региона Миодраг Линта поручио је да су Срби са подручја Баније, други крајишки Срби и Срби са подручја Федерације БиХ доживјели катастрофу јер су протјерани са вијековних огњишта.

– Међутим, нису клонули духом, показали су невиђену снагу, енергију, вољу, жељу да обезбиједи егзистенцију себи и својим породицама. При томе нису заборавили своје обичаје, своју традицију, своју културу што доказује и ово предивно Банијско вече.

Линта је истакао да је посебно важно да сви заједно чувају српски језик, своје ћирилично писмо, да се окупљају око Српске православне цркве, да славе крсну славу и његују сјећање на страдале сународнике у Првом и Другом свјетском рату и ратовима деведесетих година који су убијали само зато што су Срби.

Треба да његујемо вриједности које су његовали наши очеви, дједови и чукундједови. То значи да се међусобно поштујемо, уважавамо и међусобно помажемо.

Програм су водили шармантни водитељски пар – потпредседница Завичајног удружења Банијаца Даница Дана Богдановић и потпредседник Управног одбора ЗУ Банијаца Далибор Јелић.

Госте је до јутарњих часова забављао Ранко Станић Џими са својим бендом.

Како Банијци чувају традицију, а и преносе је на млађа покољења показали су изванредне мушка и женска пјевачка група Удружења Банијаца, као и дјечја секција фолкорне групе коју води Мира Јанузовић. Један дио чланица ове дјечје фолкорне групе има наступ у Бањалуци.

Најсрећнији су на томبولи освојили богате награде које су донирали многобројни спонзори – Игра меморије – Завичајно удружење Банијаца, Мајице – ППГ *Рујевац*, *Жриве раица на Банији 1991–1995*. – Завичајно удружење Банијаца, Мајице *Бетекс*, текстил *Беић* Рума, *Наша домаћа* – Роберт Месар, Центрирање трапа – *Аушо иродукти* Инђија, Викенд преноћиште за двије особе – Етно кућа *Код њашине* Врњик, *Наша домаћа дуња у злату* – Роберт Месар, Апарتمان за четири особе, Викенд на Златибору, комплекс *Тийова вила* Апартамани *Четворка*, FOX ТВ 43 *Крома* ЛТД **ДРАГАНА БОКУН**

У СУБОТИЦИ ОДРЖАНО ДЕВЕТО ВЕЧЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Традиционална, девета по реду манифестација Вече Републике Српске одржана је 22. априла 2023. године у суботичкој Сали за свечаности *Зорица*, у организацији Завичајне заједнице *Република Српска* из Суботице.

Свечаности су присуствовали Стеван Бакић, градоначелник Суботице и Борислав Максимовић, савјетник за развој и унапређење сарадње у просвјети, култури, умјетности и спорту, Александар Ђедовац, директор Покрајинског фонда за избјегла, расељена лица и за сарадњу са Србима у региону, генарал Милан Челекетић и председник Савеза српских удружења Сјевернобачког округа, Мирослав Каран.

Стеван Бакић, градоначелник Суботице је рекао да је Завичајна

заједница *Република Српска* једно од завичајних удружења у овом граду чије руководство и чланови настоје да бројним активностима његују и сачувају обичаје, традицију и културу свог родног краја, да одржавају и јачају везе са крајем из којег потичу, али и да дају што је могуће већи допринос развоју и промоцији Суботице.

– Град Суботица има изузетну сарадњу са Завичајном заједницом *Република Српска* и пружа јој подршку, као и свим другим удружењима у нашем граду која се залажу да отргну од заборава сјећање на свој завичај – истакао је Бакић.

Окупљене је поздравивши Борислав Максимовић, савјетник за развој и унапређење сарадње у просвјети, култури, умјетности и

спорту у Представништву Р. Српске у Србији.

– Ваша преданост и труд су нам изузетно драгоцјени и желим да истакнем да ћемо увијек бити уз вас и пружити подршку у свим пројектима који имају за циљ очување наше традиције и културе – рекао је Максимовић и истакао да је посебно значајан рад и допринос Завичајне заједнице у развоју града Суботице и изградњи што бољих веза између Републике Србије и Републике Српске.

У културно-умјетничком дијелу програма наступили су *Синови Мањаче* и вокална солисткиња Мирјана Јанус, КУД *Срце Кнешиоља*, *Жубор Врбање* и Дејан Анђеловић, члан суботичке етно групе *Искон*.

» Борислав Максимовић, Милорад Ђопић и Стеван Бакић

ОДРЖАНО ЧЕТВРТО ЗАВИЧАЈНО ВЕЧЕ МОСТАРАЦА

Дунавом се орило „Дуни вјетре мало са Неретве“

„Дуни вјетре мало са Неретве“, орило се Дунавом, у суботу 23. априла 2023. године, када је у организацији Удружења Мостараца у култном београдском ресторану *Beoligo* одржано четврто завичајно вече које су, између осталих, увеличале и фудбалске легенде Иван Ђурковић, Драган Окука и Саво Милошевић.

Поздрављајући окупљене председник Благоје Ребић је рекао да је ово Удружење формирано 2016. године са жељом да се Мостарци окупе, друже, размјене мишљења и искуства и бар на тренутак уз носталгичне приче побјегну од свакодневнице.

– Очување културе сјећања и хуманост су основни циљеви удружења и пут на коме би вољели да устрајемо. Међутим, проблеми су бројни – немамо просторије, као ни сигурне изворе финансија због којих није ни могуће реализовати замишљене идеје. Опстајемо захваљујући донацијама добрих људи – рекао је Ребић.

Он је додао да су Мостарци у Србији у контакту са људима из града на Неретви и да се труде да у складу са својим могућностима буду од помоћи.

Ребић је овом приликом позвао све окупљене да 27. маја дођу на Калемегдан испред бисте Алексе Шантића.

– То је дан када ћемо полагањем цвијећа и поетским програмом обиљежити 155

» ВЕЧЕ У ЗНАКУ ФУДБАЛСКИХ ЛЕГЕНДИ: Иван Ђурковић, Саво Милошевић и Драган Окука

година од рођења највољенијег херцеговачког пјесника.

Као великог и једног од најбољих промотера родног Мостара, Ребић је посебно поздравео фудбалску легенду Ивана Ђурковића који је редован гост на завичајним скуповима.

Ребић је поздравео и председнике браташких херцеговачких удружења Жарка Ратковића (Удружење Требињаца *Јован Дуцић*), Зорана Јањића (Удружење Невесињаца) и Милана Белог Бјелогрића (Удружење *Херцеговина Зрењанин*).

– У име чланова Удружења захваљујем се нашем пријатељу Драгану Окуки на несебичној помоћи у функционисању друштва, као и нашем домаћину Јоци, власнику овог прекрасног објекта.

Удружење Мостараца је ове године наградило студенте, дјецу повратничких породица, која студирају у Србији.

» Секретарка Лепе Марић и председник Удружења Мостараца Благоје Ребић

Слободан Аћимовић, из Фонда за дошколовање младих пољопривредника *Борка Вучић*, уручио је награду Ани Шарих, студенткињи Технолошко-металуршког факултета.

Мирко Вучијак је уручио награду Иринеју Кузману, студенту Факултета техничких наука из Новог Сада.

Благоје Ребић је уручио награду Андреи Лојпур, студенткињи Факултета техничких наука из Новог Сада.

Ребић је умјесто одсутног Риста Фочевића уручио награду и Теи Бурић, студенткињи Економског факултета у Новом Саду.

За крај званичног дијела програма присутнима се обратио пријатељ Херцеговине, народни посланик Миодраг Линта који је поручио Мостарцима да његују културу сјећања и никад не одустану од борбе за своја основна људска права.

– Чувајмо мале, а тако темељне вријед-

ности које су успоставили наши преци, а то су међусобно поштовање и уважавање, као и спремност да будемо солидарни и међусобно се помажемо – поручио је Линта.

У културном дијелу програма рођени Мостарац глумац Миљан Прљета казивао је Шантићеве стихове.

Током вечери присутни су могли да погледају изложене сликарске радове Драгана Кунића, Миша Милићевића и секретарке Удружења Лепе Марић.

У добром расположењу уз игру и пјесму Мостарци су се дружили до касно у ноћ.

Врхунац вечери је достигнут кад се микрофона дохватио и легендарни фудбалер *Паршизана* и репрезентативац Саво Милошевић.

Међу гостима је био и Горислав Папић, уредник емисије *Око* која се емитује на РТС, као и новинар и публициста Срећен Јаковљевић.

21. Крајишко вече у Качареву

Удружење Срба из Републике Српске Крајине и Републике Српске из Панчева организовало је 21. априла Крајишко вече у сали *Гранд* у Качареву.

Председник Удружења Саво Мирковић поздравео је све госте у име организационог одбора и у своје лично име. Организатор се захвалио и домаћину и власнику Сале *Гранд* господину Срђану Илијевском званог Пикси, који дуги низ година несебично помаже раду Удружења како финансијски тако и у организацији свих његових манифестација.

– Ово вече је за наше Удружење прво прољећно крајишко прело које желимо да постане традиционално. Тако да рачунајте да ћемо се сваке године поред новембарског прела у Панчеву, сабирати у априлу у Качареву.

Присутнима се обратио и народни посланик и пријатељ Удружења Миодраг Линта и навео да је крајишки народ кроз историју доживљавао многе трагедије, посебно током двадесетог вијека, у Првом и Другом свјетском рату, као и током бруталног етничког чишћења током деведесетих година прошлог вијека.

– И поред свих страдања крајишки народ никада није клонуо духом, показао је своју борбеност у новом завичају, у нашој мајци Србији. Борио се храбро и жестоко за себе и своје породице. Он је посебно нагласио да су Крајишници дали велики допринос економском, културном, просвјетном, спортском, друштвеном и сваком другом развоју Србије.

» Руководство Удружења Срба из Републике Српске Крајине и Републике Српске са гостима

Линта је апеловао на све да чувају традицију и културу свог краја из којег долазе и да све то пренесе на своју дјецу и унучад.

Веселе је трајало до дубоко у ноћ уз тактове крајишке пјесме које су изводили *Мајкани* и Џими Станић уз пратњу *Сирале бенда*.

Качарево је градско насеље које се налази на територији Града Панчева, у Јужнобанатском округу Аутономне Покрајине Војводине. Први писани подаци о данашњем Качареву датирају од друге половине 18. вијека, када је, у намјери да ојача своје јужне границе, Аустроугарска монархија интензивно насељавала ове просторе.

Село, под именом Francfeld, формирано је у периоду између 1790. и 1792. године, добивши назив по имену цара Франца Јозефа,

насељено је углавном дунавским Швабама из подножја Шварцвалда. Захваљујући политичким промјенама 1867. Francfeld постаје Ferencfal, а тек 1918. добија и прво српско име у својој историји – Краљевићево, и то непосредно по припајању Војводине Краљевини СХС.

Данашњи назив селу су дали колонисти који су у Банат стигли претежно из Босне, Крајине, Лике, Далмације и Македоније после Другог свјетског рата по народном хероју Светозару Качару чија је породица такође колонизована у Качареву, а мајка му је поријеклом из Босне.

Српска православна црквена општина у Качареву формирана је 1980. године. Због немогућности добијања локације у центру села за изградњу храма донијета је одлука да се у Качареву, у улици 4.

октобра бр. 43 купи плац. Од 1985. године благословом тадашњег епископа банатског Амфилохија у самој купљеној кући, у њеној половини, формирана је мала црквица у којој је служена света литургија. За вријеме оца Мирослава Вујића, тадашњег пароха качаревачког, потекла је и иницијатива за изградњу храма који ће бити посвећен Св. Ђирилу и Методију. 1989. године епископ банатски Амфилохије Радовић осветио је темеље будућег храма. 1990. године започета је изградња храма која је трајала пуних 15 година. 4. септембра 2005. године епископ банатски Никанор и епископ сремски Василије, освештали су новоподигнути храм у Качареву, Св. браће Ђирила и Методија и том приликом положили мошти Светог Саве освешеног у часни престо храма. **ДРАГАНА БОКУН**

		СРПСКО КОЛО	НОВИНАР СА СЛИКЕ	БИЛО КУДА	НОВИНАРКА СА СЛИКЕ	РАНИЈЕ ОСТРВО НА ДУНАВУ
РАНИЈА СЛИКАРКА КАРАЦИЋ						
БИЛО КАД						
МИНЕРАЛ						
РАНИЈИ КОМПОЗИТОР, КРСТО						
НАЗИВ ЕМИСИЈЕ НОВИНАРА СА СЛИКЕ	↙	СЈЕВЕР ИРАН	УМЈЕТНИЧКИ РАД ОД СТАКЛА	ПРИТОКА ДУНАВА ЗВИЈЕЗДА У "ОРЛУ"		
ПРОТИВНИК, ТАКМАЦ					УЛИЦА 16. И 28. СЛОВО АЗБУКЕ	
СТАНОВНИЦЕ БРИТАНИЈЕ						
ИСТОК		МАЛИ ТИГАЊ, ТАВИЦА АМПЕР				ФОТОГРАФИЈА, СНИМАК
СТАРА СОРТА КУКУРУЗА					ЛАСЛО САБО ПЕРСИДА ОДМИЉА	
АЛТ		АРАБ-ЉАНИН ПИЈЕТАО (ТУР.)				
ВРСТА СЈЕЧИВА				КАЗАТИ ТВ ИЗ РС		
МЈЕРА ЗА ЗЕМЉУ (100м²)			БЈЕЛО-РУСИЈА Ђ. И.			МЕТАР ОБИМ
ВИТАМИНСКИ НАПИТАК						
МЈЕСТО НА Ј-З ФРАНЦУСКЕ	↘			КАЛЦИЈУМ		ПРВО СЛОВО

ПРЕМЈЕНЕ: Мина, икад, руда, Одак, Сава, ривал, ул, Британке, И, тавче, Јарик, ЛС, а, Арапик, кож, рећи, ар, БЛР, м, воћни сок, Ези, Ца, а.

У Сечњу отворена Херцеговачка кућа

Уопштини Сечањ, у којој су колонизовани бројни Херцеговци, отворена је *Херцеговачка кућа* – *ђедовина* у којој ће посјетиоци бити у прилици да погледају богату историјску грађу о колонизацији Херцеговаца у Банат.

У *Херцеговачкој кући*, која је у форми музеја, моћи ће да се погледају предмети и фотографије породица које су населиле Сечањ и остала банатска села.

Члан групе *Ерцеј* и потомак Херцеговаца Вајо Милошевић рекао је да се радује што ће на овај начин традиција њихових предака остати сачувана.

Шеф Представништва Републике Српске у Србије Млађен Цицковић рекао је на церемонији отварања *Херцеговачке куће* да Херцеговци на прави начин показују како се држи веза са завичајем и како се чува култура, традиција и обичаји из завичаја.

– Само јединствени и сабрани можемо да се одупремо искушењима и изазовима у којима се

налазимо – рекао је Цицковић и додао да односи Српске и Србије никада нису били бољи.

Он је истакао да је српски народ увијек знао да поштује своју прошлост и да вјерује да ће умети да одоли свим искушењима.

ПРЕДСТАВНИШТВО РС У БЕОГРАДУ

КЊИГА ЛАЗАРА РАДАНА, НАЈМЛАЂЕГ МАГИСТРА ИСТОРИЈЕ

УСТАНАК У ИСТОЧНОЈ ХЕРЦЕГОВИНИ 1875–1878.

Недавно је у издању Задужбине *Мирослав Хумски* из Требиња из штампе изашла књига историчара Лазара Радана *Устанак у источној Херцеговини (1875–1878)* коју топло препоручујемо свим нашим читаоцима. У овом дјелу најмлађег нашег магистра историје кориштено је око 180 библиографских јединица.

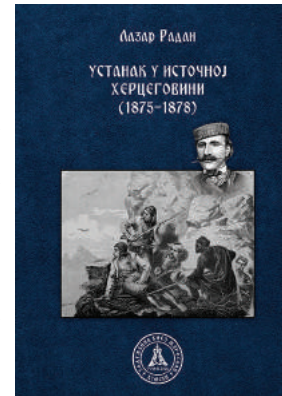
Како је у предговору истакнуто у овој монографији је обрађен историјски појам имена Херцеговина, затим је описана данашња територија да би се онда аутор позабавио узроцима, током, главним операцијама, рефлексijом, као и завршетком, и дјелимично посљедицама, устанка у Источној Херцеговини 1875–1878.

У књизи је описан војнополитички, дипломатски и социјални аспект историје устанка у Источној Херцеговини у периоду од 1875. до 1878.

Према ријечима аутора, овај устанак представља врло сложен и комплексан, а касније се испоставило и немогућ, напор Срба из овога дијела Босне и Херцеговине за ослобођење и уједињење у заједничку државу. Терор и зулум, малтретирање и сиромаштво, репресије и тортуру које је народ ових крајева трпио за вријеме управе Османског царства сматрају се скоро па незапамћеним, поготово у периоду пред сам почетак устанка.

Аутор истиче да му је основни циљ у раду био да се Херцеговачки устанак обради у потпуности, од свог почетка, па до краја, са акцентом на територију Источне Херцеговине, а на основу домета досадашњих историографских радова, литературе и неких нових архивских докумената – из Фонда Мића Љубибратића у Архиву Републике Српске – Подручна јединица Требиње и Фонда обитељи Чингрија – Државни архив у Дубровнику.

– Од велике помоћи био ми је фонд фотокопираних грађе војводе Мића Љубибратића (три кутије са преко 1.800 фотокопираних докумената из архива у Мостару и Сарајеву) у Архиву Републике Српске у Подручној јединици

ници Требиње. Такође, фонд породице Чингрија из Државног архива у Дубровнику био је једнако важан и интересант, нарочито у погледу улоге и значаја дубровачког Одбора за помоћ. Ти документи послужили су ми да уз помоћ њих покушам помјерити границе у научном раду

и резултату, те да са овим радом на неки начин отворим многа друга питања која су неистражена кроз историографију везану за Устанак у Источној Херцеговини. У раду је кориштено више од стотину седамдесет библиографских јединица. Уз то, за писање истог кориштена је периодика, првенствено новосадска *Застава* и цетињски *Глас Црногорца*, као два најзначајнија српска листа, који су из дана у дан извјештавали о стању на терену, али и друге значајне новине, попут *Српских новина*, *Босне*, и *Slovinca*. Треба истаћи чињеницу да је при писању рада од посебне помоћи било богато научно дјело академика Милорада Екмечића, који је као научник, али и рођени Херцеговац, сасвим сигурно један од најбољих познавалаца нововековне историје Босне и Херцеговине. Са друге стране, дјела Димитрија Ђорђевића, Чedomира Попова, Васиља Поповића, Галиба Шљива, Радета Петровића, Војислава Ј. Кораћа, Василија М. Гутића и других била су незаобилазно штиво у писању рада. Осим наведених, у раду је кориштена и бројна друга литература – каже Радан.

Ова књига за основу има ауторов мастер рад *Устанак у Источној Херцеговини (1875–1878)*, одбрањен 30. августа 2022. г. на Филозофском факултету у Новом Саду – одсјек за историју, пред комисијом у саставу: проф. др Горан Васин (ментор), проф. др Дејан Микавица и проф. др Ненад Нинковић.

Књига се може поручити по цијени од 25 КМ путем мејла самог аутора lazo998@gmail.com, путем друштвених мрежа и инстаграм странице издавача Задужбине *Кнез Мирослав Хумски*, док је у Србији доступна преко онлајн књижаре *Исходоштите* по цијени од 1.800 динара.

УСПЕШАН НАУЧНИК И СПОРТИСТА

Аутор Лазар Радан има само 25 година, најмлађи је магистар историје и већ је добитник бројних признања. Био је и најбољи студент Филозофског факултета у Новом Саду. Лазар је професор историје, завршио је постдипломске студије и одбранио мастер, и одмах почео са докторским студијама и радом на дисертацији. Објавио је велики број научних радова, а омиљене су му теме из националне историје. Поред тога, Лазар је и успјешан спортиста, има црни појас, судија је и инструктор каратеа. Иако је имао више могућности и понуда за посао у Новом Саду, ипак је одлучио да се врати у Херцеговину и родни град.

ПОТОМЦИ СЕЛА ЈОШАНА ОСНОВАЛИ УДРУЖЕЊЕ

Јошанци и њихови потомци 23. априла 2023. године одржали су оснивачку и прву радну скупштину удружења. Удружење грађана *Јошан – Лика*, као нестраначко, невладино и непрофитно удружење основано је ради остваривања циљева који се односе на очување културне традиције села Јошана, очување културно-историјских споменика у Јошану и повезивање Јошанаца и њихових потомака у земљи и расијању.

Радни дио скупштине отпочео је уз предједавање председника оснивачке скупштине Ђуре Дражића, а радно представништво је било у саставу: Ђурђо Маринковић, Владимир Радаковић и Мирослав Влатковић, који су били и верификациона комисија. У току скупштине усвојени су сви потребни акти и изабрана су радна тијела.

На сједници Управног одбора удружења сачињени су приједлози за функције. За председника Удружења грађана *Јошан – Лика* изабран је Дане Радаковић, који ће имати и улогу заступника удружења. За председника Надзорног одбора изабрана је Ђурђа Маринковић.

На сједници Управног одбора предложено је да Дан удружења буде Крстовдан 27. септембар, који ће се обиљежавати сваке године. То је дан сјећања на велика страдања у Јошанима у току Другог свјетског рата. Приједлог је једногласно прихваћен.

Удружење је поставило ци-

» Ђурђа Маринковић, Владимир Радаковић, Ђуро Дражић, Мирослав Влатковић и Дане Радаковић

љеве који се односе на организовање активности одржавања и реконструкције културно-историјских споменика у Јошану, едукацији грађана Јошанаца и њихових потомака о историји и културном животу у Јошану и Крбави, као и прикупљање података о Јошанцима и њиховим потомцима у Србији и расијању, њихово међусобно упознавање и повезивање.

Председник Удружења Дане Радаковић захвалио се свима који су дошли на скупштину и на указаном повјерењу.

– Ја сам аутентични Јошанац. Моја мајка и мој отац су Јошанци, рођен сам у Јошану. 1966. године смо се преселили у Београд. Средњу школу и факултет сам завршио у Београду гдје сам и радио. Жеља ми је била да кад одем у пензију бу-

дем у Јошану. То се није десило, али сада идемо у Јошане, да евоцирамо успомене и да одајемо помене нашим жртвама, то је једино што нам је остало. Морамо нешто урадити да се то све не заборави.

Радаковић је истакао да је видјевши порушене споменике у Јошану одлучио да напише монографију у којој је представно разне податке о Јошанима, Јошанцима и страдањима српског народа на том простору.

Миле Шапић, представник Савеза Срба из региона и председник Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији, поздравио је оснивачку скупштину Удружења грађана *Јошан – Лика* и у име народног посланика и председника Савеза Срба из региона Миодрага Линте пожелио им успјешан рад.

– Савез Срба из региона и његов председник Миодраг Линта имају неколико важних тема за које се залажу у име прекодринских Срба и тичу се културе сјећања на страдање нашег народа у Другом свјетском рату. То конкретно значи да Скупштина Србије усвоји Резолуцију о геноциду над Србима, Јеврејима и Ромима у НДХ, да се усвоји Закон о оснивању Меморијалног центра геноцида над Србима у НДХ и да се 10. април прогласи за Дан сјећања на геноцид над Србима у НДХ. Главни разлог јесте чињеница да је оснивањем НДХ 10. априла 1941. године започела реализација дуго припреманог Плана истребљења и уништења српског народа огњем и мачем на читавом подручју данашње Хрватске, БиХ и Срема, све до Земуна, с циљем стварања етнички чисте Велике Хрватске без Срба. Такође, Миодраг Линта се као народни посланик залаже да се крајишким борцима призна ратни стаж и да се дође до праве истине ратова деведесетих.

Шапић је као председник Коалиције удружења избјеглица у Републици Србији истакао да је регистровано више од 150 удружења која су основали Срби који су рођени или су поријеклом западно од Дрине и Дунава.

– Надам се да ћемо у наредном периоду још боље сарађивати и да ћемо се заједничким снагама борити за наведене циљеве.

ДРАГАНА ШИПОВАЦ

ЈАГОДЊАК БОГАТИЈИ ЗА ЈОШ ЈЕДНУ СВЕТИЊУ

На Светлу суботу 22. априла одржано је велико освећење новоизграђеног Храма Светог Нектарија Егинског Чудотворца у Јагодњаку, пише портал Срби.хр. Пред моштима овог светитеља дешавала су се, према свједочењима вјерника, бројна чудесна исцјељења и оздрављења најтежих болесника. Протојереј-ставрофор Слободан Мајкић ишао је више пута на Егину на поклоничка путовања па је одлучио да овом светитељу подигне храм у Јагодњаку. Снажном вјером и трудом, не само свештеника Мајкића, него и бројних људи који су помогли изградњу овога храма, за непуних шест година, у порти Цркве Светог Николе поникао је још један храм посвећен Светом Нектарију Егинском Чудотворцу. Велико освећење храма обавио је епископ осечкопољски и барањски Херувим уз саслужење свештенства и монаштва и уз присуство бројног народа, не само из ове епархије, него и из Републике Србије и Републике Српске.

Према вјеровању, молећи се Светом Нектарију многи вјерници успјели су да пронађу спас од најтежих болести. Чињеница је чуда како кажу и за живота, али су она посебно постала видљива након његовог упокојења.

– Када сам први пут дошла у Храм Светог Нектарија видјела сам да постоји рај на земљи. Када сам се вратила у Београд свима сам причала о Светом Нектарију, али нико није знао ко је то и сви су се чудили. Годинама сам говорила, „Свети Нектарије молим те дођи код нас нико не зна за тебе“. И ево жеље су ми се испуниле – изјавила је Београђанка Катарина Јурковић.

Јагодњак посјећују вјерници из Републике Српске и Србије који вјерују у моћ и чуда Светога Нектарија.

– Путовали смо на Егину са оцем Слободаном прошле године и била ми је велика жеља да се овај Храм сагради и да присуствуем његовом освећењу. Предивно ми је овдје, узбуђена сам, ту су људи које сам упознала, са којима сам путовала на Егину и надам се и радујем сваком будућем сусрету са њима и доласку у овај новоизграђени Храм – каже Бојана Зрнић из Бањалуке.

Послије освећења храма у порти је уприличен културно-умјетнички програм и трпеза љубави за све присутне. Подсјетимо, Свети Нектарије Егински светац је савременог доба који се упокојио 1920. године у Атини, а 1961. године канонизовала га је Цариградска патријаршија.

БЕСПЛАТНО РЕЗЕРВИШИТЕ

СРПСКО КОЛО

Уколико желите да добијете свој примјерак *Српског кола* позовите број **011 227 07 01** Радним данима од 9 до 16

» Милош Радовановић, Душко Митровић, Лазар Тадић, Мирослав Милаковић, Богдан Миљановић, Илија Смиљанић, Мирослав Вујинић, Раде Тркуља, Горан Дивљак, Бојан Црнобрња, Дарио Марић (горњи ред), Рајко Црнобрња, Анђелко Томовић, Перо Радојчић, Васо Косић, Горан Крчелић, Мирослав Стојчевић, Драгољуб Косић (доњи ред)

Скупштина Ловачког друштва *Фазан* из Кукујеваца

У Кукујевцима је 2. априла 2023. одржана Скупштина Ловачког друштва *Фазан*. На Дневном реду су били избор радног предједништва, Извјештаји записничара, верификационе комисије, овјеровање записника, Извјештај председника, благајника, економа и Надзорне комисије, План рада за 2023/2024, Разматрање чланарине, Општински конкурс за додјелу средстава.

Ово друштво је врло активно и сложено приступа свим акцијама, тако да за ову годину имају бројне планове, да ће у предстојећем периоду изградити двије високе чеке, поправљање постојећих ловно-тех-

ничких објеката и одржавање истих, изградња и поправак постојећих и прављење по потреби нових солишта, обрада власти те земље, набавка соли за дивљач, зимска храна дивљачи, пребројавање дивљачи и ловови на предаторе, радови на уређењу ловачке викендице, такмичење у ловном стрелаштву, кувању, обавезни радови на ванредним одлукама УОЛД *Фазан*, сарадња са комшијским друштвима, сарадња са организацијама и удружењима у селу, обавезних 5 радних акција на Ловачкој кући.

Како нам је рекао председник Дарио Марић биће врло задовољни ако успију

да реализују све наведене акције. Да је ово Ловачко друштво организовано и предано ради говори и чињеница да се број чланова, ловаца, повећава, па је са 36 број ловаца повећан на 40. *Фазан* је основан 1992. године, ловиште се простире на 3.500 хектара, али је шума заступљена на свега 150 хектара. Због тога нема бројне дивљачи. Од штеточина најзаступљенији су шакали и лисице, док су дивље свиње и јелени у пролазу.

Радо се окупљају у свом локачком дому, а најбоље сарадњу имају са Ердевиком и Шидом.

ДРАГАНА БОКУН

ПРЕДСТАВЉЕНО ЈЕДНО ОД НАЈЗНАЧАЈНИЈИХ ОТКРИЋА У СРПСКОЈ ИСТОРИОГРАФИЈИ

» Директор Музеја жртава геноцида Дејан Ристић

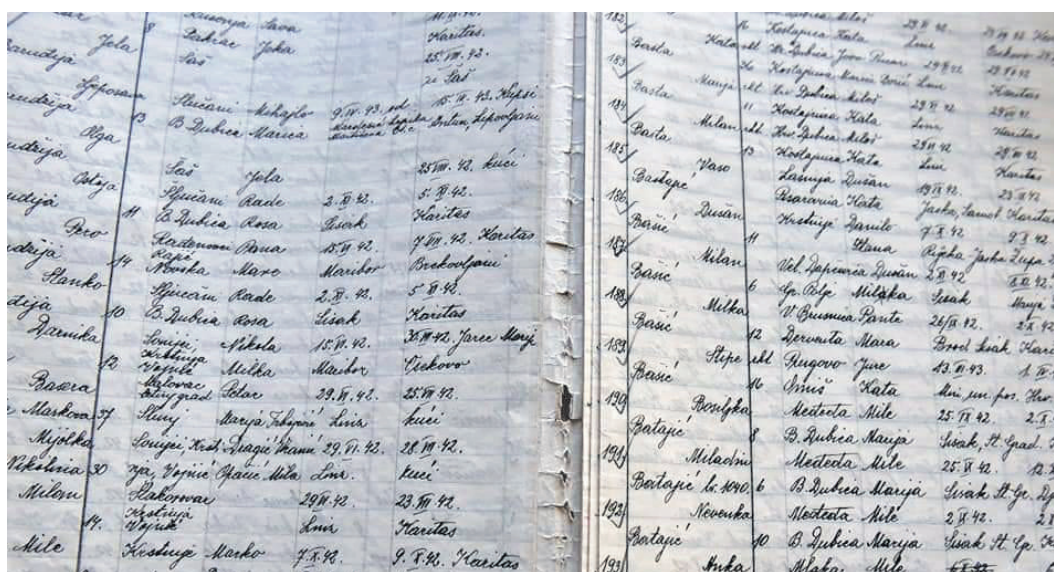
» Шира јавност је списак могла да види у Народном музеју

Пронађен списак 5.800 дјеце које је Диана Будисављевић спасила из логора

Музеј жртава геноцида у Београду дошао је у посјед оригинала списка Диане Будисављевић с именима и свим подацима око 5.800 српске дјеце спасене из усташких логора смрти Независне Државе Хрватске, за који се мислило да је изгубљен или уништен, саопштио је директор Музеја жртава геноцида у Београду Дејан Ристић.

Он је навео да је списак настао у Заводу за глухонијему дјецу у Загребу у оквиру „акције Диане Будисављевић” и први пут је представљен јавности.

Списак садржи имена и презимена дјеце, њихових родитеља, датум и назив логора из којег су спасена, као и старосну доб и идентитет хрватских усвојилаца.

мо податак који је њихов стварни идентитет – рекао је Ристић на конференцији за новинаре.

Списак је у Музеј жртава геноцида стигао прошле године и то је прворазредни историјски извор за кога се сматрало да је уништен још током Другог свјетског рата, а Ристић није желио да открије како је Музеј дошао до њега.

– За њим смо трагали изузетно дуго. Успјели да дођемо до њега уз огромну подршку државних органа Србије. Био је ван националне територије и донијет је на

националну територију – рекао је Ристић.

Од више хиљада артефаката који свједоче о злочинима над Србима, али и другим народима у Другом свјетском рату, које је Музеј жртава геноцида представио јавности подовом Дана сјећања на жртве Холокауста, геноцида и других злочина, су и мишћуше српске дјевојчице са списка Радмиле Радоњић.

Ристић је навео да је двогодишња Радмила била спасена, али у тако лошем стању након злостављања у усташком логору да је преминула.

ИЗВЈЕШТАЈ О СТРАДАЊУ ГАЧАНА СТИГАО ИЗ КАНАДЕ

Представљен је и велики број примјерака преписке из логора у којима су били заточени официри Југословенске војске, као и други артефакти, међу којима је комплетна архивска грађа са прве државне комеморације крагујевачким жртвама, организоване у Лондону новембра 1942. године.

Међу прибављеним артефактима је Извјештај о злочину усташа у источној Херцеговини – у једном

селу код Гацка, гдје су усташе прецизно навеле датум и мјесто злочина, начин убијања, а набројани су и сви припадници јединице која га је починила.

– Извјештај је набављен из Канаде. Сви припадници усташке јединице били су муслимани – навео је Ристић.

У изјавама за медије Ристић је навео да је са списка међу живима између 250 и 300.

Међу грађом која је доспјела у трајно власништво музеја, нашао се „смртни лист”, налазе се имена 14 чланова породице Златанић из села Међуљићи крај Гацка. Само, умјесто ријечи „побијени”, стајала је ријеч „погинули”, и то намјерно, да би се сакрио усташки злочин. Међу њима и двоје дјеце, близанци, Петар и Аница, стари тек девет година. Од свих чланова породице, преживио је само Илија Златанић, коме је тадашњи парох из Гацка, Новак Мاستиловић, издао смртницу са напоменом како су му најближи страдали 24. 6. 1941. године.

Међу поређаним предметима нашао се и „србосјек” – нож који су усташе користиле за клање. На-

жалост, тачан број људи којима је само ова алатка за убијање пресудила, не може да се тачно утврди.

Међу илустрацијама Пјера Крижанића, између осталог и са суђења Александру Леру, нашле су се и фотографије српских официра из логора.

ЦИГЛА СА ИНИЦИЈАЛИМА

Међу изложеним предметима пажњу је изазвала и цигла са утиснутим иницијалима БЦ – односно Бачић циглана, која се до пред Други свјетски рат налазила у власништву Србина Лазара Бачића, који је и сам страдао на звјерски начин од стране усташа. Цигла у чији је посјед дошао музеј, преостали је комадић некадашњег логора Цицлана у којем су војници НДХ чинили страшна нејдела.

– Усташе су пред крај Другог свјетског рата поставиле експлозив и уништиле су у доброј мјери логорски комплекс. Нажалост, тадашње југословенске власти, након самог рата, довршиле су то рушење. Тако да је материјал који је преостало, развлечен и коришћен је за изградњу и обнову кућа и помоћних објеката. Приликом истраживања које вршимо у Јасеновцу кад год учимо да неко врши обнову, контактирамо власника и замолимо га да уколико се ту нађе цигла са иницијалима БЦ, замолимо их да нам уступи. Други примјерак цигле се налази у манастиру Светог Јована Крститеља у Јасеновцу – испрчао је Ристић за Блиц.

Он је најавио да би изградњом комплекса Музеја жртава геноцида, који је предвиђен да се подигне у Јајинцима постојала могућност да се развије свијест о обједињавању више артефаката на једном мјесту.

– Свакодневно смо у контакту са власницима грађе и колекционарима и радимо на томе да све те артефакте донесемо у Србију.

РСК

ПРОУСТАШКА УДРУЖЕЊА УНИШТАВАЈУ ДОКАЗЕ

– Регион је прекривен мрежом коју су исплела проушашка удружења из средишње и западне Европе, Аустралије, Канаде и САД, а има их и у Хрватској и БиХ, а раде на томе да проналазе и уништавају артефакте који свједоче о почињеним злочинима, а посебно о геноциду који је хрватска држава спровела над Србима током Другог свјетског рата – изјавио је Дејан Ристић за Политику и додао да, уколико нема сачуваних доказа – злочин се, правно гледано, није ни догодио.

– Зато је често од пресудне важности да до одређене грађе стигнемо прије друге стране која располаже значајним средствима и логистиком – рекао је Ристић.

Он је објаснио да је то и разлог због чега јавности није саопштено гдје је и под којим околностима пронађен списак дјеце јер се овим потрага не завршава, већ добија на интензитету.